

AB
153 377

1562

C. e. 40

Script. lat. recent. in Quarto

2. N. 25

II 2. e. 25

38 71.
14

Hieronymi Cingu-

larij Aurimontani tersissima latini
eloquij Synonymorū collectanea: non mō epi-
stolas: verū etiam carmina cudere volentib⁹ op-
pido idonea: ex multiugis et quidē luculētissimis
cū Oratorū tū Poetarū scriptis studiosa recogni-
tiōe veluti qdā p̄gymnasmata eruta: vñaculoq̄
suo vt iuētū sint facillora accōmodata: ac denuo
fm alphabeti seriem deprōpta atq̄ concinnata.

Annexus est Tractatulus vtilissimus
de vocum proprietatibus seu ter-
minorum differentijs.

Buolfus Cyclopius Licneus artiū et
philosophie doctor ad Lectorem.

Qui proferre cupit varijs rem vocibus vnam
Et sub diuersis: significare: notis
Huc properet iuuenis functusq̄ etate virili
Quem linguam Latio: flectere: more iuuat
Huc volet instar apum: legat hic dulcissima mella
Hec casia dulci: rura: thymoq̄ fragrant
Hic sunt fasciculi vario de flore coacti:
Quos sub Auentino: prata tulere: iugo
Quemlibet hec adeo reddent polyonyma promptum
Et Lugdunenses: non trepidaret: aquas
Que facundus habet Rhetor: celebrisq̄ poeta:
Hic simul in paruo sunt glomerata libro

Hieronymi Cingularij Aurimonta-
ni ad clarissimos optime indolis adole-
scentes Christophorum et Ni-
colaum Seydelitz germa-
nos Epistolum

Quoniam plerique ingenij cultus capiendi gratia in hoc nostrum li-
terarium domicilium: tanquam in bonarum artium mercaturam di-
uertissent. e quibus epistolas a se editas studiosi nostri more ca-
stigare: usque adeo in Synonymorum frequentia a me in publi-
co auditorio depromptorum gratulari mihi visi sunt: ut quae sepius
sime de tanta rerum aviditate demirarer quos inter cupidissimos duos vos
germanos mihi profecto charissimos: te Christophorum et Nicolaum Sey-
delitz offendi. qui quamquam ex nobili ortu prosapia indulgenterque enutriti.
omni tamen primi studiosissimi inuenti estis et quidem talis: quod perpaucis
atque rarenter id genus hominibus usu venire solet. qui bonarum artium stu-
dia in precio habetis: amatis literarum doctorumque quibus die noctumque siti-
enter incumbitis. quibus animum vestrum cultiorem illustrioremque redditis.
ut natalium vestrorum splendor et decus eruditione magis magisque illustretur.
Eas ob res vobis provinciam hanc nostrum Polyonymorumque opellum. quod
coram cernitis nuncupatim: vestro permotus studio: dedico et inscribo: qui
nomen vestrum apud futuram posteritatem. et predicetur et circumferatur
latius ut sitis cum presentibus tum futuris: nostri gymnasij scholasticis stu-
dendi trutina incitabulum et unicum firmamentum: qui vestra presentia qua
honestissime hic una cum Sebaldus ex patre nepote vestro adolescens haud
ignobili neque contemnendo: agitis: totum hunc scholasticorum ordinem deco-
ratis. illustratis. pergite itaque ut cepistis gnosi adolescentes. et litteras et prope to-
tam rem amare non cesseris. diuinum prope animum atque nomen immortale apud
mortales consequemini. quo nihil melius: nihil iucundius nihilque splendi-
dus in hac misera caducaque vita. vel esse vel existimari possit. Valete et
hoc operis futuri degustamentum equi bonique consulite. Ex literaria Aurimontano-
rum officina Nono kalendas decembres. Anno dominici natalis:
duodecimo supra Millesimum quingentesimum.

Franciscus Sylui⁹ Nouimontan⁹

Lectori felicitatem.

Huc age flecte pedē: celeres huc dirige gressus:
Qui glaucā casto Pallada amore colis
Hic carpes varios candenti pollice flores:
Et latium recto tramite: crede: petes
Hec te fecundos ducet Liceronis in agros
Semita: et ad fruges Quintiliane tuas.
Hic tibi fonticulus pellucida flumina pandit:
Pinguia Mantoi ruraq; Uatis amat.
Hic suges dulcesq; fauos: herbosaq; mella
Mella: quibus Nectar cedit et ambrosia.

Bernardinus Fragilucus

Ad Lectorem.

Plaudite Pierides Heliconiadesq; sorores:
Tota in Parnasi colle sacrata cohors.
Turba papyriferum plaudent germana viroꝝ
Lincius edoctus: nanq; Choragus adest.
Hic vbi semirutis saxoso culmine montis
Nomen ab estiuo menibus are datur.
Nocte sub hyberna veterū monumēta reuoluēs:
Maxima somni exs nor vigilanda venit
Huius ab ingenio: gelido ceu flumē ab amne
Effluit: haud aliter scripta diserta fluunt
Posthuma quē miris celebrabit laudib⁹ etas:
Propterea nomen nec tacitura suum.

A ij

Ad Lectorem scitu dignissima Prefatio.

Nteaq; Synonymorū naturam eorundēq; proprietates auspicemur cum omnis que a ratione suscipit de aliqua re institutio a diffinitione proficisci debeat. Ad Marco Tullio Cicerone teste scire licet Synonyma seu polyonyma esse plura idem significantia vt terra tellus hum⁹ ensis mucro gladius. quoz rationem si rite pernoscere volueris. atq; in conscriuendis epistolis fieri copiosior promptiorq; diligenti cura huic operi incumbendum erit. et cum rem aggredi concertaueris. scias non ad vnum tm̄ vernaculum diuerti oportere. neq; in vno eodemq; loco perquirenda esse Synonymorū initia. Habet enim lingua teuthonica venusta. pleraq; Polyonyma ad que animū tuum querendo deflectere curabis. que si latino vndecunq; et ad amissim non quadrare perspexeris. id factum existimabis quo voces inuētū reddantur faciliores. Vnum enim persepe vel pro reliquo collocatur. vel per translationem desumitur. Ideoq; nō nunq; idem resumptum comperies. aut quia memoria fugerit. aut q; pluribus significationibus conueniat. Et si his minus fidem dederis consule eruditissimos scriptores. offendes pfecto me nihil sine auctoritate in hoc opello deprompsisse. Verum quod cuiuslibet dictioni authorez minus citauimus. properatio in culpa fuit. Quare cū nobis satis super inuidenciuncula vitiligatorum nostrorū detractatum fuerit. et mihi per ocium dabitur. studiosius elimabimus opus hoc. authoresq; singulis dictiunculis nostro Marte adiciemus. atq; secundo loco codiculum hunc in mille exemplaria stanneis formulis transcribere pro virili nostra portiuncula et quidem diligentissime curabim⁹. Nunc vero duce Adinerna nostrum exequamur institutum. ab a litera sumentes initium. hoc pacto.

De litera A

Abweichē.	Rodere canino dente Rodere theonino dente	Inuertere Mouere	Colere
L Edere Decedere Declinare Recedere	Ablegen Abijcere Alienare	Proijcere Deponere	Adeler
Deflectere Diuertere	Abschiffen. Abire Deuitare	Emittere telum Eijcere Conijcere	Aquila Iouis ales Iouis armiger
Abbrechen Decurtare Diminuere Decedere Secare Deflorare	Abizare Depromere	Jaculari	Adel. Nobilitas Stemma Claritas Claritudo
Absein Abesse Remotum esse Alienatum esse	Abtzyhen ader Heyder. Criminator Obtrector Nasutus Caluminator Sugillator Obstrigilator	Inuidus Reprehēsor Nasutululus Vituperator	Altuetter Antiqui Veteres Maiores Senes Prisci Grandeni Detuli Seniles
Ablassen Dimittere Precipitare Deturbare Desistere Parcere Posthabere Missum facere	Desicere Desinere Essare Deferre	Emulus Lulpator Osor Conficiator Lauillator Detractator Luticus	Decrepiti Annosi Superiores etate Maiores natu Grandiores natu Grandioribus annis Confecti etate
Abfallen. Rebellare Deficere Sūere arma ptra aliquē.	Achtunge. Existimatio Auctoritas	Reputatio Opinio	Als. Quasi Ac si Ueluti Sicuti Perinde ac Leu Sicut Ita Uelut Ut Uti
Abtzyhen Retrahere Auocare Deterrere Remouere a sententia Labefactaria pposito	Acker. Eger Campus Aruum	Agellus Rus	als sichs fordert Ut tulit Ut postulauit Et poposcit res Ut exegit Ut desiderauit Ut expediuit Ut conuenit Ut oportuit Ut par erat Ut decuit Ut rectum fuit Ut equum fuit Ut fm officium fit
Abtzyhē ere. Detrahere honori Diminuere Derogare Carpere Lacerare famam Priuare fama	Ackern Pensio Pensiculo Trutino Examino	Pensito Pondero Perpendo	Als ich mein. A iij

De litera A

Ut mea fert opinio
Opinione mea
Sententia mea
Iudicio meo
Ut arbitror
Arbitrio meo

Also balde

Statim Confestim
Continuo Euestigio
Strenue Raptim
Perniciter Pernicius
Agiliter Festinatio
Curriculo Propediem
Transeunter Flico
Exemplo
Quamprimum
Subito Propero
Repente Scyus
Scyter Liter
Lito Actutum

Propere
Properanter Properatim
Properiter Flicet
Festinantim Mature
Festinanter Velociter
Celeriter Adox
Protinus

Als ich mich las Dunckē

Quātū mihi videre vidor
Quātū iudicio meo vidor
Quātū existiatōi mee
Coniecto
Coniecturam capio
Coniecturam facio
Coniectura consequor
Coniectura colligo
Coniectura duco
Coniectura assequor

Aller dinge

Omnifariam
Omnimode
Omniquaq;
Allein.

In Immodo
Solū Solūmodo
Modo Dūtaxat

Als sie sagen.

Ut ferunt
Ut fama est
Ut dicunt
Ut fertur
Ut perhibent
Ut dicitur
Ut rumor est

Altwerden

Ingrauescere
Senescere Canescere
Viribus destitui
Senio confici

Aller hoffnung. entsatzt.

Desperare
Nullam spem habere
Omni spe priuari
Omni spe orbari
Omni spe destitui
Omni spe frustrari

Also lange.

Quoad Tandiu
Donec Tantisper
Aliquantisper
Aliquādiu Quo ad eius
Quo ad usq;

Almacht

Officium
Beneficiū Munus
Vices Pars
Praefectura Abania

Am andern tag

Postridie Postero die
Post eum diem
Subsequenti die

Almechtigkeit

Defectio animi
Syncretis

Lipothomia
Lipopsthia

Anheben.

Incipere
Inceptare Ordiri
Adordiri
Aggredi
Auspicari
Principiari
Inchoare Instituire

Auffmercken

Animaduertere
Attendere Notare
Annotare
Obersuare
Adhibere animum
Considerare
Intueri Cogitare
Auscultare
Audire
Attente audire
Aduertere
Aurium operam accom-
modare

Angeboren

Innatum Ingenitum
Natum Inditum
Insitum Naturale
Ingeneratum
Senuinum
Infixum

Anfanck

Prima initia
Primi motus
Principia Primordia
Ingressiones Exordia
Auspicia
Fundamenta
Prima fronte
Primo aspectu
Caput Frons
Apex Vertex

Angeborn freūt

Propinquus

De litera A

Necessarius

Cognatus

Benignus

Sanguine iunctus

Senere iunctus

Aditus in familiam

Adscriptus in familiam

And er

Reliqua

Alio

Ander swo.

Istinc

Alias

Alio

Aliunde

An ruffen

Inuocare Aduocare

In auxilium vocare

Implorare

An radt.

Nullo consilio

Nulla arte

Nulla via

Nulla ratione

Nullo pacto

Nullo modo

Nulla consultatione

Nulla premeditatione

Angeneme.

Placidus

Acceptus

Gratus populo

Fauorabilis

Gratiosus

Popularis homo

Anders dan ich

hoffte.

Secus accidit quod putabam.

Aliter euenit quod rebar

Aliter cecidit quod opinabar

Aliter contigit quod sperabam

Preter spem accidit

Preter opinionem

Agnatus

Letera

Istinc

Alibi

Aliubi

Preter estimationem

An arbeit

Sine opera

Sine diligentia

Sine cura

Nullo negotio

Sine labore

Absque difficultate

Angeē sein feid.

Incurrere in hostem

Inuolare in hostem

Irruere in hostem

Inuadere hostem

An tzeiuel.

Hand dubio

Proculdubio

Sine dubio

Absque dubio

Indubitato

Indubie

Profecto

Here

An streithen.

Oppugnare

Impugnare

Aggredi

Adoriri

an vsach

Abre

Gratis

Sine causa

Sine utilitate

Absque occasione

anlauffen

Incurrere

Inuehi

Impetum facere

anreden

Alloquor

Conuenio

Compello

Affor

angeiber.

Artifex

Opifex

Auctor

Architectus

Actor

apotecker.

Aromatarius

Onguentarius

Herbarius

Aromatopola

Odorarius

Pharmacopola

Venditor aromati

Myropola

Apoteck

Pharmacotheca

Myropolium

Aromataria

Onguenta

Spectaria

Taberna

Arm.

Pauper

Inops

Mendicus

Pannosus

Egestosus

Lacinosus

Calamitosus

Erumnosus

Egens

armuth.

Inopia

Paupertas

Miseria

Inedia

Penuria

Defectus

Pauperies

Calamitas

Erumna

Indigentia

Infelicitas

Egestas

arbeit.

Labor

Conatus

Risus

Wars

De litera A

<p>Provincia Artzt.</p> <p>Medicus Alyptes Deternarius Mūane salut' moderator. Medice artis professor Morborū propulsator Herbarum peritus</p>	<p>Uncto:</p> <p>Excogitare Altius cogitare Ritari Effingere Meditari Speculari Contemplari</p>	<p>Seditio Turbatio Tumultus</p> <p>Aussinnen.</p> <p>Excogitare Altius cogitare Ritari Effingere Meditari Speculari Contemplari</p>	<p>Antiquare Abijcere Conterere</p> <p>Auffmerckunge</p> <p>Respectus Cōsideratio Argumentū</p>
<p>Ductu Consilio Persuasiōe</p> <p>Ausz bewegūge</p> <p>Ductu Consilio Persuasiōe</p>	<p>Excogitare Altius cogitare Ritari Effingere Meditari Speculari Contemplari</p>	<p>Excogitare Altius cogitare Ritari Effingere Meditari Speculari Contemplari</p>	<p>Respectus Ratio Aduersio Acumē</p> <p>Auf Deinē willē</p> <p>Tua spēte Tua volūate Tuo ingenio Tua natura Te non inuito Tuopte ingenio</p>
<p>Depellere Propellere Explodere Eliminare Excutere Amouere Abdicare</p> <p>Ausz lassen.</p> <p>Depellere Propellere Explodere Eliminare Excutere Amouere Abdicare</p>	<p>Expellere Eijcere Abigere Extrudere Exterminare Excludere</p>	<p>Erigere Excitare Explicare Emergere</p> <p>Auszwerffen</p> <p>Erigere Excitare Explicare Emergere</p>	<p>Memoria teneo Pronuncio memoriter Parro memoriter Repeto memoriter Repeto memoria Complector memoria Memoriter memini</p> <p>Ausz gehen</p> <p>Memoria teneo Pronuncio memoriter Parro memoriter Repeto memoriter Repeto memoria Complector memoria Memoriter memini</p>
<p>Omitto Pretermitto Dissumfacio Posthabeo Supersedeo Conticesco Pretereo silentio Libero</p> <p>Ausz lassen.</p> <p>Omitto Pretermitto Dissumfacio Posthabeo Supersedeo Conticesco Pretereo silentio Libero</p>	<p>Expellere Eijcere Abigere Extrudere Exterminare Excludere</p>	<p>Erigere Excitare Explicare Emergere</p> <p>Auszwerffen</p> <p>Erigere Excitare Explicare Emergere</p>	<p>Memoria teneo Pronuncio memoriter Parro memoriter Repeto memoriter Repeto memoria Complector memoria Memoriter memini</p> <p>Ausz gehen</p> <p>Memoria teneo Pronuncio memoriter Parro memoriter Repeto memoriter Repeto memoria Complector memoria Memoriter memini</p>
<p>Seditiosus Tumultuosus Turbulentus Inquietus Perniciosus Inimicus ocij ⁊ pacis Hostis bonorum Quieti aduersus</p> <p>Aufflaufftick</p> <p>Seditiosus Tumultuosus Turbulentus Inquietus Perniciosus Inimicus ocij ⁊ pacis Hostis bonorum Quieti aduersus</p>	<p>Expellere Eijcere Abigere Extrudere Exterminare Excludere</p>	<p>Erigere Excitare Explicare Emergere</p> <p>Auszwerffen</p> <p>Erigere Excitare Explicare Emergere</p>	<p>Memoria teneo Pronuncio memoriter Parro memoriter Repeto memoriter Repeto memoria Complector memoria Memoriter memini</p> <p>Ausz gehen</p> <p>Memoria teneo Pronuncio memoriter Parro memoriter Repeto memoriter Repeto memoria Complector memoria Memoriter memini</p>
<p>Mixa Contentio Dissensio</p> <p>Auffstos</p> <p>Mixa Contentio Dissensio</p>	<p>Expellere Eijcere Abigere Extrudere Exterminare Excludere</p>	<p>Erigere Excitare Explicare Emergere</p> <p>Auszwerffen</p> <p>Erigere Excitare Explicare Emergere</p>	<p>Memoria teneo Pronuncio memoriter Parro memoriter Repeto memoriter Repeto memoria Complector memoria Memoriter memini</p> <p>Ausz gehen</p> <p>Memoria teneo Pronuncio memoriter Parro memoriter Repeto memoriter Repeto memoria Complector memoria Memoriter memini</p>

De litera A

Lunctari Protelare Exserere Exenterare Dolobria Dolitorium
 Morā facē Moras nectē Diripere Depilare Dolobella
 Morarum nectere molina

Ausstzyhen

Euaginare gladium
 Educere Stringere
 Distringere

Auszgekaubet

ad colligirt

Elaboratū Enarratum
 Excussum Collectum
 Selectum Repositum
 Recognitū Exaratum
 Procussum Erutum
 Decerptum Direptum
 Constatum Congestum

Aufleger

Expositor Interpretes
 Enarrator Explanator
 Interpretator Professor

Auszweisen

Relegare Proscribere
 In exilium agere
 In exilium mittere
 Exilio damnare
 Ex patria eijcere
 Exmiare Exulem agere
 Extorrem agere
 Adlctare exilio

Auffnemem

Suscipere Admittere
 Obire Subire
 Aggredi Capescere

Auffgnom

men fryde

Inducie Belli ferie
 Pax castrensis

Auszroden

Eradicare Exstirpare
 Euellere Exherbare
 Deplodare Exsecare

Auff das

Et Quo Quatenus
 Auffthum

At erire Adaperire
 Recludere
 Pandere Reserare
 Hiscere Dehiscere

Auffsetzick.

Leprosus Vitiliginos?
 Sonoticus Elephatic?
 Elephantiosus

De litera B

Bader

Alneator
 b Mediastinus
 Wgr balneoꝝ
 Balneatrix mulier

Badstuben

Balnearia Sudatoria
 Hypocausta Vaporaria
 balnee Lantule Therme

Banck

Scannum Scabellum
 Sedes Sedicula
 Sella

Balckē od deck

Trabs Lacunar Lacus
 Tabulatum Laqueariū
 Laquear Solarium

baum behawer

Fronditor Patator
 Plantator

Bawen

Edificare Struere
 Moliri Construere
 Extruere Condere

barthe

Dolobria Dolitorium
 Dolobella
 Alcia Alciola
 Securis Bipennis

Betzalen

Soluere Dissoluere es
 Persoluere
 Debitum reddere
 Satisfacere z facere satis
 Rependere Reponere

Bibet wirt

bewegt.

Mouetur Tremit
 Concutitur Quatitur
 Aurat Vacillat

Becher.

Crater z cratera
 Calix Cupellum
 Poculum Larchesium
 Patera Ladus Phiala

Becker

Pistor Pistor Panifex
 Pinarius Artocopus

betzeugen

Testificari Testari
 Attestari
 Testimonium dare
 Testimonium reddere

Beclager

Accusator Culpator
 Delator Criminator

bedencket

Deliberat Consultat
 Secū cogitat Cōsiliū
 Refert ad aliū (querit
 Nio volutat Voluitaio

Behachtsam

Consideranter Laute
 Consulto Premeditato
 Circūspecte Hesitanter
 Luctanter Luctabunde

De litera B

<p>Bedarffes Ego hacre indigeo Opus est mihi hacre Hecres mihi n̄caria est Hecres me deficit Hacre opus habeo</p>	<p>bedeuth Significat Declarat Ostendit Pre se fert</p>	<p>befestigung Munimēta Muri Uallum Propugnacula Arces</p>	<p>befiecken. Maculare Uiolare Sordidare Loinq̄nare Dehonestare Denigrare Inficere Deturpare Contaminare Prophanare</p>	<p>befestigen. Cōfirmare Munire Solidare Corroborare Asserere Ratum facere</p>	<p>befelen gechefft. Mandare negotium Committere Dare Credere</p>	<p>begirlichkeit Cupiditas</p>	<p>begeeren. Desiderare Lupere Petere Expectare Eliscere Captare Appetere</p>	<p>begegen. Obuiare Obuiam venire Priesto esse</p>	<p>begraben Sepultus Solo redditus Humatus Crematus Tumulatus Sepulture datus Terre mandatus Humi concessus Supmo honore affectus.</p>	<p>begaben Donare aliquo munere Cōdonare Muneri dare</p>	<p>begir. Passio Perturbatio Egritudo animi Pathos grece</p>	<p>behaget. Si libet Si videtur Si commodum est Hō displicet Probat Si voluntas Si animus patitur Si charum est</p>	<p>bequeme. Aptus Utilis Accommodatus Non inconueniens Consentaneus Cōueniens Cōsonans Concordans Haud dissonans Non alienum Non absurdum Uerisimile</p>	<p>beystehn Assistere Priesto esse Priestolari</p>	<p>belüert machē. Sollicitare Cruciare Anxium habere</p>	<p>bey Dage Dedie Per diem</p>	<p>bey nacht. Noctu In nocte Nocturnis horis Per noctem Nocturno tempore</p>	<p>benamet Famigeratum Mēorabile Promulgatum Magne fame Magne opinionis Nominis antiqui Late cognitum</p>	<p>bequeme. Idoneus Abilis Cōgruēs Sportunus Consonum</p>	<p>In optatis esse Lordi esse Placitum esse Sedere animo Sedere arbitrio</p>
---	--	--	--	---	--	--	---	--	--	--	---	--	---	--	--	---	--	---	---	---

De litera B

beredt.

Disertus
Facundus

Eloquens

berymunge

Factatio
Factitatio

Ostentatio
Arogantia

berauben

Obare
Spoliare
Depopulari
Calstrare

Privare
Predare
Aiduarere
Destituere

bereidt

Promptus
Actutus
Inclinatus
Accinctus

Pronus
Paratus
Propensus

beredyt haben.

In promptu habere
Ex tempore habere
In manu habere
In numerato habere

Beschirmē sach

Defendere
Protegere
Assistere
Patrocinari
Cā dicere
Propugnare
Propulsare

Defensare
Adesse
Tutari
Tueri cām
Cām agere
presidere

Bestēdigl sein.

Permanere
Perdurare
Persistere
Perstare
Perseuerare
Gravis esse

Durare
Cōtinuare
Consistere
pergere
Cōstans eē

beschirmer.

Defensor
Defensator
Vindex
Custos

Altor
propugnator
preses

bestellē

Cōstituere
Sufficere
Sumministrare
Cōmittere

Substituere
Subrogare
Subortiri

beschuldigen

Accusare
Incusare
Criminari
Detrahere
Carpere
Uellicare
Utiligare
Obstrigare
Lacessere
Crimē ingerere

Sugillare
Culpare
Deridere
Damnare
Reprehendere
Lacerare
Mordere
Infestare

besuchē

Visitare
Interuifere

Inuisere

beschreibē.

Describere
Posteritati committere
Mandare memoie
Mandare literis
Celebrare fama
Adonumentis librorū mā
Posteritati scri
Pris propagare
prodere memoria
Mittere in literas
Ad posteritatē stilo trans
mittere

Rogare
Obsecrare
Obtestari
poscere
precari
Sollicitare precibus
Suppliciter postulare
precario postulare
Supplicare
petere
Efflagitare
Implorare
Inuocare
Contendere
Oratum facere
Oratum habere
Rogatum habere

Beschreibungē.

Descriptio
Diffinitio

Finitio

besunder

Sed
At
Atq; Sed eim
Ceterū
Verū

betriegē.

Fallere
Ludere
Ludificari
Circumuentre

Decipere
Deludere

Falsum habere
Verba dare

betriebtnus.

Tristitia
Molestia
Sollicitudo
Anxietas
Aduersitas
Angor
Supplicium
Scrupulus
Stimulus
Meroz
Languor
Cruciatus
Adestitudo
Tristitudo

Adesticia

Cura

pena

Aculeus

Egritudo

Acerbitas

bittē

Orare

Rogitare

Queso

Deprecari

Supplicare

Suppliciter postulare

precario postulare

Supplicare

petere

Efflagitare

Implorare

Inuocare

Contendere

Oratum facere

Oratum habere

Rogatum habere

betriegunge.

Fraus
Astus
Astutia
Artificium
Insidie
Fallacie
Deceptio
Techne

Dolus

De litera B

B estigle	Ars	Ius est	Decet	Manere	Pergere
Fucus	Officie	Honestum est	Perseuerare	Continuare	
Impostura	Illecebre	Integrum est	Consistere		
Betrogen bin		Phas est	Longruit	Se continere	
Deceptus sum			bysz hieher.	Peragrare	
De mea fefellit opinio		Hactenus	Hucusq;	Bluthspeyen	
Spes me deceptit		Ad hoc vsq; tempus		Expuere sanguinem	
Existimatio me fefellit		In hunc vsq; diem		Lruozem emittere	
bewerlich		Ad hoc temporis		Sanguinem euomere	
Probabile	Credibile	In hanc tempestatem		Lruozem remittere	
Verisimile			Billich	Sanguinem reijcere	
Bewegunge		Iure	Non temere	Sanguinem reddere	
Wotus	Commotio	Merito	Non abre	Egerere sanguinem	
Löcitatio	Perturbatio	Non sine causa		boßlich.	
Affectus	Affectiones	Haud iniuria		Male	Stulte
bawerunge		Haud immerito		Praue	Peruerse
Exēplū	Argumentū		Bischoff	Improbe	Maliciose
Experimentū	Ratio	Episcopus	Pontifex	Perperam	
Probatio	Judicium	Preful	Antistes	bygen.	
Signū	Documentū		Bynstock.	Arcuo	Flecto
Beutel		Apiarium	Aluearium	Luroo	Obliquo
Marsupium		Mellarium		befessen.	
Locus	Crumena	Binden.		Infatuati	Infant
Pera	Theca	Ligare	Laqueare	Obsessi	Demoniaci
Beuteler		Innectere	Inijcere vicia	Laruati	Heriti
Marsuparius		Bis gegruesset.		Demoniosi	Spatici
Crumenarius		Salue		Ratione carentes	
Locularius		Sis saluus		Expertes rationis.	
bitterheit		Bene tibi sit		Botschaftt auß	
Amaritudo	Amaritas	Saluere te gaudeo		richten	
Amarities	Amaroz	Bene tibi esse volumus.		Lurare mandatum.	
Linguae acerbitas		Optamus salutem		Explere mandatum	
Virus	Venenū	Salus tibi.		Agere mandatum	
bysz in die nacht		Felicitatem tibi opto		Obeo prouinciam	
In noctem		Bene valeas		Exequor munus legatōs	
In occasum solis		Adsit tibi Iuppiter		Exequor officium	
In vesperum		Adsit vobis Mercurius.		Obeo legationem	
Primis tenebris		blath		Exequi nuncium	
In crepusculū vesptinum		Folium	Charta	bunder.	
billich ist		Pagina	Phyllura	Frater	Fraterculus
Licet	Liberū est	Phyllura		Germanus	
		Bleyben		Buffe.	

De litera C

Litere	Epistole	Notule	Tabelle	Note	Litere missive	Fideiussor	Satisfactor	Das	Stipulator	Sponsor	Praes	Promissor	Virga venerea	Adentula	Aduto	Priapus	Hasta venerea	Adenta	Verpa
--------	----------	--------	---------	------	----------------	------------	-------------	-----	------------	---------	-------	-----------	---------------	----------	-------	---------	---------------	--------	-------

Brathen.

Affare	Excoquere	Torrere	Loquere	Orere	Elizare
--------	-----------	---------	---------	-------	---------

Briffenden.

Mittere literas	Dare literas	Destinare
-----------------	--------------	-----------

briffzusigeln

Claudere literas	Obfirmare	Munire sigillo
------------------	-----------	----------------

briff auffbrechē.

Aperire literas	Recludere literas	Resignare literas
-----------------	-------------------	-------------------

brechen

Frangere	Diruere	Destruere	Demoliri
----------	---------	-----------	----------

briffreger.

Nuncius	Grammatophorus	Internuncius	Batalus	Portitor literarū	Serulus literarum	Tabellionarius	Tabellarius
---------	----------------	--------------	---------	-------------------	-------------------	----------------	-------------

Buch

Bracha	Subligaculum	Femorale
--------	--------------	----------

Busznehmē.

Punire	Pena plecti	Condemnare	Pena affici	Mulctare
--------	-------------	------------	-------------	----------

buchbindē.

Colligare codicem	Compingere librum	Religare volumen
-------------------	-------------------	------------------

burge.

buff.

Aequam	Maliciosus	Adalus	Scelestus	Depravatus
--------	------------	--------	-----------	------------

buch.

Liber	Libellulus	Codex	Volumen	Opusculum	Chartacea supellex	Chartaria supellex
-------	------------	-------	---------	-----------	--------------------	--------------------

Buchtrucker

Impressor librorum	Librarius	Bibliacus	Calchographus	Bibliographus	Bibliopola librorum ven	ditor	Librarius locus librorū	Bibliotheca
--------------------	-----------	-----------	---------------	---------------	-------------------------	-------	-------------------------	-------------

burde.

Pondus	Sarcina	Sarcinula	Onus	Fascis
--------	---------	-----------	------	--------

De litera C

Catheder.

Athedra	Pulpitum	Conrio
---------	----------	--------

Czagal

Lauda	Pudēda	Membrum virile	Verenda	Virga virilis	Equus altatorius	Gradarius	Trutarius	Sonipes
-------	--------	----------------	---------	---------------	------------------	-----------	-----------	---------

Czeit.

Etas	Euū	Seculum
Dies	Tempus	Tempestas
Tempestas	Tempus	hora

Czemen.

Domare	Frenare	Loercere
Domesticum reddere	Subigere	Compescere
Subijcere	Sub iugum mittere	Redigere in potestatem
Redigere in ius	Redigere in ditionem	Imperium imponere
Sub legem mittere		

Czeichen

Signa	Argumenta
Rationes	Bestigia
Indicia	Testimonia
Note	Coniecture
Suspitiones	

Czeit an merckē

Tempus habere rationem	Tempori cedere	Necessitati parere
------------------------	----------------	--------------------

Czeyt vnnutzlich tzubringen.

Tempus perdere	Arare littus	Lauare laterem	Piscari in aere	Arenam mensurare	Fodere isthmum	Oleū ⁊ operā perdere
----------------	--------------	----------------	-----------------	------------------	----------------	----------------------

Czelder.

B

De litera C

Collucarius	Collidere	Inuicem	Dietsim
Bucephalus	Desolari	Solo equare	Alternatim
Labellus equus	In planum redigere	Adutuo	Mutuiter
Conig sein	Depopulari	Eduerso	
Grasci	Demoliri	Dirimere	zu erkēnē gebē.
Indignari	Subuertere	Frangere	Certiozem facere
Gracundia moueri	Perfringere	Effringere	Certiozem reddere
Gra commoueri			Perscribere
Inflammati	Accendi	Allicere	Significare literis
Excandescere		Illicere	Zufellig.
Stomachari		Illectare	Fortite
Bilem mouere		Inescare	Casa
Collation.		Lactare	Fortuitu
			Sorte
		Zutzelen.	Zu geben
Coniualis hilaritas	Tribuere	Attribuere	Concordari inter se
Conuiuium serotinum	Vendicare	adiudicare	Consentire
Serotinum gaudiolū	Imputare	Ascribere	Unanimes esse
Corrigirer	Assignare	Referrī	Eiusdem sententie esse
Castigator	Osurgare		Non dissentire
Emendator			Nullam cōtrouersiam esse
Recognitor			Zu gesprochen
Zauberin	Dubium	Incertum	sachen.
Incantatrix	Ambiguū	Suspensum	
Benefica	Anceps		adiudicare
Magica			Judicare
Prestigiatrix			Terminare
Zornich.	Bellū ciuile	Domesticū	Definire
Gracundus	Arma ciuilia		Discutere
Indignabundus	Furoz	Rabies	Discindere
Bacchabundus	Bellum intestinum		Sententiam dicere
Zubrengē	Factio	Motus ciuilis	Zulassen.
Consumere	Dilapidare		admittere
Perdere	Dilacerare	Zweytracht	permittere
Proijcere	Prodigere	Discordie	Assentire
Deuorare	Profundere	Furgia	fidem adhibere
Zubrechē.		Discrepatōes	Zugehorē
Destruere	Diruere	Lites	pertinere
Dinellere	Laniare	Altercationes	Attinere
Dilaniare	Carpere	Contentiones	Tuum esse
Euertere	Distrahere	Discepationes	Zu hilffrōmē.
Labefactare		Disputationes	adiuuare
Radicitus euertere		Teramen	Auxiliari
Funditus eruere		Litigiū	Auxilio esse
Dastare	Deuastare	Seditio	patrocinari
		Tempeftas	Adminiculari
		Fluctus	Suffragari
		Zwischē einād	Sustentare
			Subuenire

De litera C

Sustinerere
Succurrere
Opem ferre
Suppetias ferre
Presidio esse

**Zu hauffsetzē.
Kunst**

Componere
Cudere
Excudere
Effingere
Pangere
Confiare
Concinnare
Elimare
Elucubrare
Excitere
Colligere
Cogere in vnum

Zu hilffrōmē.

Auxiliare
Annue
Aspira

**Zu kunfftige
Ding sagen.**

futura predicere
Augurari
Diuinare
Predicere
Presagire

Zu kunfft.

Aduentus
Reditus
Reuersio

Aditus
Regressus

Zu legen.

Addere
Annectere
Attrahere
Adiungere
Associare

Adijcere
astruere

Zu sam letzte

ad vltimū

Ad nouissimum
Ad postremum
Tandem
Ad summum

Zu bestē.

Dij bene vertant
Dij fortunent
Dij secudent
Dij approbent
Dij prosperent
Bene eueniat

Zu neygen.

Appropinquare
Instare
Appropere
Adaturare
Impendere
In foribus esse
In limine esse
Pulsare fores

Zu ruffen.

Inuitare
Aduocare
Accessere

Vocare
Accire
Arcessere

Zu rechter tzeit

Tempestiue
In tēpore
Tempore oportuno
Tempore conuenienti
Tempore idoneo

Zu stossen.

Terere
Concutere
Diminuere
Labefactare

Atterere
Conuellerere
Quassare

Zu samē backē.

Indurare
Cōglutinare
Coalescere
Ferruminari

Congelare
Cōsolidare
Colligari

Zu samē kōmē.

Conuenire

Coire
Congregare
Conglobare
Colligere
Conglomerare
In vnum cogere

Zu schreibē

Inscribere
Dicare
Dedicare
Runcupare
Consecrare
Runcupatim dedicare
Rominatim dedicare

Zu setzen.

Addere
Adiungere
Adhibere
Annectere

Zu tragē

apportare
aduohere
adijcere
Afferre

Zu stoppen

Obstruere
Occludere
Opilare
Obtundere
Obturare

Zu strawē.

Dispergere
Deijcere
Dissipare

Zu zwingen.

Constringere
Cogere
Continere
Compellere
Arctare
Inhibere
Suppressere
Reprimere
Refrenare
angustiare

Onire

De litera D

Lzu vor kōmē

Preuenire Anticipare
 Precedere Anteuertere
 Anteuenire Preuertere
 Precindere

Lzu voran

Inprimis Precipue
 Presertim Potissime
 Maxime

Lzu willen sein

Adorem gerere
 Condescendere
 Obtemperare
 Acquiescere
 Inseruire Obsequi
 Astipulari

Lzu vorhalten

Observandus
 Fouendus Amandus
 Cōplectēdus Colendus

Lerlicher

Clarius Manifestius
 Latius Profusius
 Plenius Oberius
 Cumulatius
 Auctius Amplius

Plane

Aperte

Diserte

Dilucide

Magis Distincte

Lucide

Subtiliter

Eleganter

Luculenter

Lleffer ad

wescher.

Loquentes Loquaces
 Verbosi Garruli
 Linguaces Multiloqui
 Dicax Dicaculus
 Diacacul⁹ Rugigerulus
 Linguosi Lingulaci

Largiloquaces
 Immodice loquentes
 Locutulei Blaterones
 Ore temerarij Fuitiles
 Profecti in verba
 Fusi

Lleydt

Aestis Aestimentū
 Indumentū Sperimētū

Lzirheit

Laus Gloria
 Decus Lumen
 Ornamentū Insigne
 Claritas Lepos
 Claritudo Urbanitas
 Jocus Venustas
 Festiuitas Cultus
 Honestamentum
 Sales Facecie

Lzyren.

Ornare Adornare
 Exornare Comere
 Decorare honestare
 Limare Vestire
 Redimire Insignire
 Pingere Coronare
 Polire Nobilitare
 Illustrare

Lzu samen setzē

Componere Copulare
 Connectere Coniungere
 Constringere Colligare
 Conterere Construere
 Constipare Collocare
 Conserere Comparare
 Cōglobare Cōpaginare
 Colligere Comportare
 Seligere Coartare
 Cumulare Congerere

De litera D

Darnach.

Est
 p Exin

Exinde Post id Proin
 Proinde Denuo
 posterius Deinceps
 Dein Deinde Posthac
 Dehinc Postq̄ Posteaq̄
 At Ubi Simul ac
 Simul atq̄ In posterū
 Ammodo Amplius
 Subin Subinde
 Tum Tum primū

Dancken.

Gratias agere
 Gratias habere
 Referre gratias

Darben

Larere Vacare
 Vacuum esse
 Expertum esse
 Inmunem esse Egere

Darumb.

Ergo Ideo Igitur
 Itaq̄ Quapropter
 Eam ob rem Eas ob eas
 Quāobriē Quas ob res
 Quare Capropter
 Idcirco Ea ex re
 Ea dere Qua de re

Dz ist dy ursach

Hec est causa
 Hoc prestitit causam
 Hoc prebuit occasionem.
 Illud offecit
 Hoc impediuit
 Hoc interceptit

Daraus kōmet ader entspringt.

Prouenit nascitur
 Oritur Subsequitur
 Hinc est Inde fit
 Quo fit Unde fit
 Inde fluit Hinc manat

Dem vorsatz entwenden

De litera D

Quertere aliquem ab anis
mi consilio
Comouere aliquē a snia
Labefactare a proposito

**Der mensch ist
vorigencklich**

Homo bulla est
Hō vitā exercet caducam
Hō vitā hz transitoriam.
Homo flozi assimilatur

Dyberey.

Furtum Sacrilgium
Peculatus

Dynerin

Ancilla Puella Famula
Abra Verna Pedisequa
Mercenaria famula

Dick.

Spissus Densus
Opacus Frequens

Demuticklich

Humiliter Deuote
Obnixe Suppliciter

Dy zeit zubrēgē

Terere tempus
Tempus consumere
Diem consumere
Eratem consumere
Scyum terere
Diem deducere
Diem transire

Dynasē snuppē

Nasum emungere
Abucos eijcere
Nariū excrementa educere
Feces narium extergere.

Die vorigē

Priora Consueta
Pustina Solita

Dyner

Famulus Aliens Agi

Administratoz Seru⁹ Puer
Pedisequ⁹ Mancipiū
Verna Vernula

Dorfflick.

Rusticanus
Villanus Villicus
Paganus Inurbanus

Durre.

Macer Maceratus
Gracilis Macilentus
Strigosus Emaceratus

Dorfftick.

Miser Misellus
Calamitosus Flebilis

Durchlestick

Prodigus Sumptuosus
Luxuriosus Profusus
Decoctor Deuorator
Dorax Repos
Helluo Ganeo

Duncket

Videtur Apparet
Elucet Extat

Du weysz wol.

Non es nescius
Non es ignarus
Haud te latet
Non te fugit
Non te preterit
Non ignoras
Non tibi obscurum est
Habes exploratum
Compertum tibi est
Probe nosti Inserere

Durchsichtick

Perspicuū Transparens
Peruim Pellucidum

Draunngē.

Adinis Terroze Couicio
Clamore Impetu

Concitate

De litera E

Edel.

Obilis
n Generosus
Clarus

Insignis Celebris
Ingenuus Inclytus
Preclarus Gloriosus
Illustris Egregius
Famatus Prestans

Famigeratus
Summo loco natus

Preclara familia editus

Edelgerucht

Magna fama
Nobilis opinione
Magne authoritatis
Magni ponderis
Magne existimationis
Optime opinionis
Antiqui nominis

Edel leuth

Nobiles Proceres
Patricij Curiales

Eygen guth.

Res ppria Res priuata
Res domestica
Res peculiaris
Res familiaris

Egel

Sanguisuga Sanguisuga
Frudo Lumbricus

Eynganck.

Introitus Ingressus
Accessus Aditus

Eynmēgen

Inmiscere ingerere
Interponere insinuare

Inijcere Immittere
Interpolare Inserere

Eynes alders

De litera F

Eiusdem etatis
Equeus
Synchronus
Equalis
contemporaneus

Eynreden.

Interloqui
Interpellare
Interrumpere
Loquentem impedire
Impedire verbis

Eingefalle ist

Occurrit
Subiit in mentem
Incidit menti
Ilabitur animo

Ein kome ad ret

Patrimonium
Bona fortune
Pecunia
Facultas
Diuitie

Ein vnutz mensch

Ahili
Auci
Nullus frugi
Homo
Leuis
Futilis
Nullus pensi

Einheimisch gotte

Dij domestici
Dij tutelares
Lares
Dij patrij
penates

Ein bestibt tag.

Destinatus dies
Dies dicta vel dictus
Statuta dies

Ein vnheilich

haus

Domus inquietat vmbra.
Domus agitat nocturnis phantasmatis

Eyngedruhet.

Impressum
Inscriptum
Infixum

Eyngehen.

Intrare
Subintrare
Subire

Emedire bueff.

Emendare epistolam
Castigare literas
Recognoscere epistolam
Limare epistolam
Delimare literas
Estimare epistolam
Limari epistole vitia
Prosequi lima epistolam.
Pensitare epistolam
Extrera lima strige eplam

Entschuldigen.

Excusare
Piare
Expurgare

Ende.

fines
cardines
Exitus

Entfremde

alienare
alienum a se reddere
Inimicum facere

Entgeben.

Terminare
Perficere
conficere
finem imponere
canere receptui

Extrema manu imponere
consumare
Dela strige
Dela complicare
ad calcem deducere

entpfae ein gast.

Suscipere
Excipere hospitem
admittere

Entgegen ober

Ex opposito
Ex aduerso

Entlauffen

Euadere
Effugere
Arripere se
Emergere
abire

Recedere

Recedere
Recedere
Terga dare
Struere pedem
Referre pedem
Arripere fugam
In fugam conuertere
In fugam se conijcere.
fugam capere
clam recedere

Entzunduge

Sacer ignis
Ignis sancti
Ignis persicus
Carbo
Formica miliaris
Anthrox

Erbarlich ader

achtbar.

Eximie
Celeberrime
Mirifice
Excellenter
Dire
Diuine
Egregie
Magnifice
Insignifer
Nobiliter
Pulcherrime
honestissime

Erde

De litera E

Terra Tellus Humus In admirationē rapere
Solum Ager Stupore perfundere
Ops Aruum

Ernst

Seuerus Austerus Illustrare Serenare
S. auis Rigidus

Eren

Honores Honoramēta Recreare Reficere
Dignitates Dinamēta Remittere Larare
Honestamenta Refocillare

Erlich

Glarios Illustratōes Honestum Pulchrum
Imagines Decorum Speciosum
Viro dignum

Es geet im wol

Medicina Medela Bā se hz Recte habet
Remediū Medicamētū Bā valet Belle sese hz
Curatio Antidotum Sanus est Saluus est
Pharmacum

Erforschen

Inquirere Exquirere Incolumis est
Perscrutari Inuestigari Sospes est
Sciscitari Rimari Incolumitate gaudet
Renari Expiscari Prospa valet valetudine

Ergiffen

Erundare Inundare Ad te pertinet (an.
Restagnare Tuam rem tuam pertinet
Efferre se alueo Tua refert Tua interest
Tua res agitur
Tui officij est
Tuarum partium est

Erbarmen

Misereri Miserari Es ist mir offen
Miserescere Miseret bar worden.

Erschreckē

Terrere Exterrere Cognoui hanc rem
Deterrere Terrefacere Persperi
Perterrefacere Hac re certior factus sum
Stupefacere Res mihi nunciata est
Terrorem incutere Res ad me delata est
Attonitum reddere Exploratam habeo rem

Ersternere

Attonitum esse Prosternere
Percussum esse
Pulsare terroribus
Admirabundū reddere
In stuporem vertere

Essen.

Comedere Edere
Mandere Manducare
Prandere Lenare

Esel

Asinus Asellus Onager

Es ist gnug bisz her gesagt.

Sed de his satis
Sed de his hactenus
De his satis ac super
De his satis superqz

Es sey also

Sit ita Dato Esto

Ewick

Perpetuus Eternus
Sepiternus Perennis

De litera ff

fastnach.

Arnispruium
Bacchanalia
Liberalia

Dionysia
Bacchi festa
Bacchica festiuitas
Bacchica celebratio
Bacchicum solenne

fallende sucht.

Morbus caducus
Morbus comitialis
Morbus herculeus
Epilepsia Epilenzia
Morbus sacer
Morbus sc̄i Valentini

fallē in ferlichkeit

Cadere in pericula
Subire in pericula
Vuere in scopulos
ferri in pericula
Scyllam adire
Charybdim subire

faulkeit

Digritia Somnolētia
Desidia Torpor
Secordia Deternum

ffeyrtag

Dies festi
Ferie Refesta dies

De litera F

Feyst	Fester glaub.	Flysz
Pinguis	Crassus	Firma fides
Saginat		Sctā fides
Habitus	Obesus	Bona fides
Fern		Feist ad schmer.
Longe	Procul	Pinguedo
Eminus		Sumen
Fertigkeit		Sagina
Periculum	Naufragium	Abdomen
Discrimen	Scopulus	Finster
Rabies	Scylla	Tenebrosum
Procella	Charibdis	Lecum
Feste		Nigrum
Stabile	Firmum	Opacum
Ratum	Firmatum	Caliginosum
Diurnū	Perseuerans	Fuliginosum
Immutabile	Immobile	Pullatum
Sanctum	Pertinax	Fogel.
Feyren		Aues
Pedere		Volucres
Trepitū ventris emittere		Volatile
Flatū ventris emittere		forchten.
Feyren		Timere
Celebrare festum		Metuere
Celebrare ferias		Terrere
Facere festum diem		Pertimescere
Sanctificare diem		Trepidare
Facere solennem diem		Metu afficere
Celebrare feriatum diem		furwerck
Agere diem festum		Allodium
Feste lieb.		Predium
Adamantius amor		Prediolum
Indissolubil familiaritas		Pugus
Adamanteum necessitudinis vinculum		Villa
Maximus amor		Folck
Incredibilis amicitia		Plebs
Fechter.		Populus
Pugillator	Pugnator	Popellus
Dimicator		Grex populorum
Gladiator	Lertator	Ordo populorum
Athleta	Palestrita	furst
		Dux
		Imperator
		Ductor
		Rector
		Dominator
		Princeps
		Auctor
		Rex
		Prefes
		Fluvius
		Annis
		Torrens
		Alueus
		Anda
		Fleytz.
		Diligentia
		Labor
		Abolimen
		Opera
		Conatus
		Sedulitas
		Exercitatio
		Fleyz thun
		Diligentiam adhibere
		Operam nauare
		Operam dare
		Operam impendere
		Operam accomodare
		Indulgere
		Inuigilare
		Insudare
		Curare
		Persistere
		Pergere
		Instare
		Incumbere
		Adniti
		Luram adhibere
		Luram impendere
		Huic rei studere
		Consumere tpus in ea re
		Terere tempus
		fluchen.
		Maledicere
		Detestari
		Execrari
		Deuouere
		Imprecari
		Laullare
		Wordere
		Redere
		Detrahere
		Uellere
		Kodere
		Fleysticklich.
		Diligenter
		Impense
		Studiose
		Libenter
		Enixe
		Sedule
		Lupide
		Intente
		Assidue
		Obnixe
		Accurate

De litera F

Industrie
Diliganter
Händ somnolenter

fleischer

Carnarius
Lanius

fleischbanck

Taberna carnaria

Macellum

Laniena

Lanium carnarium

flicken

Sarcire

Emendare

freundlich.

Humanus

Necessarius

Comis

Facilis

Dulcis

Intimus

Benivolus

frawen

Gaudere

Exultare

Plaudere

Jubilare

Bestire

frolich

Letus

Hilaris

Gaudibundus

Plausibilis

frue

Mane

Lucis ortu

Albescente luce

Sub aurore ortu

Rubescente aurore

Sub matutino crepusculo

fruchtbar.

Secundus

Mauiter

Lanio

Carnarium

Resarcire

Familiaris

Amicus

Fauorabilis

Suauis

Tractabilis

Charus

Letari

Gratulari

Quare

Tripudiare

Jocundari

Jocundus

Placidus

Letabundus

Matutino tpe

Diluculo

Fructuosus

Optimus

from.

Probus

Sanctus

Insons

Fructus

Reditus

Aberces

Aectigal

Amicitia

Conuersatio

Necessitudo

Gratia

Charitas

fragen

Interrogare

Percunctari

Liberare

Manumittere

freueler

Temerarius

Inconsultus

Leuis

fresser

Comedo

Belluo

Edo

Ganeo

Gulosus

Parasitus

Edaces

Ventricula

Componere bellum

Finire bellum

Sedare bellum

Pacare bellum

Reprimere bellum

Letus

Bonus

Innocens

Integer

Questus

Census

Lucrum

Patrimonium

Familiaritas

Consuetudo

Abusus

Coniunctio

Querere

Sciscitari

Libertate dore

Eripere

Improuidus

Preceps

Manduco

Mando

Gulo

Gluto

Lunus

Bulga

Vulua

Pudendum muliebre

Verendum muliebre

Latillones

Dentres

Unera

Dona

Munuscula

Premia

Precia

Tollere bellum

freuntschafft machen.

Percutere fedus

Inire fedus Pacisci fedus

Fedus ingerere

Fedus icere

Ferire amicitie federa

Iungere se alicui federe

amicitie

freude.

Gaudiū

Gaudiolū

Tripudium

Leticia

Exultatio

Voluptas

Festiuitas

Alacritas

Hilaritas

Animi affectus

fryde bothen

Pacis legati

Internunciū pacis

Aduceatores

frysen.

Frigere

Zigescere

Frigescere

Zigere

fremdelinck

Alienus

Aduena

Externus

Peregrinus

Extraneus

Exterraneus

Alienigena

futh

Lunus

Bulga

Vulua

Volua

Pudendum muliebre

Verendum muliebre

De litera G

Gaben

Unera

m

Dona

Munuscula

Premia

Precia

L

De litera G

Fructus Emolumenta Gebere Signere recreare Edere Geboren. Natus Procreatus Satus geben Dare Tribuere Concedere Offerre Prebere Subministrare Subpeditare Ergare Impartiri & impartire gebieten. Mandare Imperare Precipere Regem imponere gebild. Pictura Relatura gezelt vfflahen Castra metari Castra locare Exercitum ducere getzeuck geben. Testari Testificari Testimonium reddere getzirde rede Plena oratio Lactea Assidua Ritida	mercedes Gebere Generare Parere Eniti Geboren. Genitus Editus Ortus geben Prestare Largiri Conferre Donare Gratificari Demandare Subere Sculptura Attestari Judicare reddere Compta Crebra Culta Grauis	Dilucida Lopiola Ornata Celestis Illustris Splendida Clara Lepida Limpida Expolita Fulgida Pulchra Elaborata Pressa Perspicua Terla Elimata Haud illepidia Accurata Cogitare Meditari Memoria tenere Animo volutare Recolere Prodere memorie Mandare Esse memorem Non esse immemorem In memoria habere Non obliuisci Non tradere obliuioni gedulticklich Patienter Equanimiter Benigne modice Modeste Bono animo Equo animo Patienti animo Forti animo Fortiter Constanti animo Non iniquo animo	Larga Decora Diuina Candida Lucida Preclara Fulcita Polita Insignita Rutilans Exquisita Emuncta Elegans Limata Luculenta artificiosa gedencken. Recogitare Reminisci Tradere moderate Placide facile Conuuentu Collatu Obsequi	Tranquilla mente Sine molestia gefenccknis. Carcer Vincula Custodia Cathene gefeldt mir. Placet Delectat Animo sedet Cordi est Voluptati est Gratū est acceptū est gefreyet. Liberatus In libertatem pristina reuocatus In libertate vendicare In antiquam libertate restituere gefryssen Glaciari Congelari Durari glacie Gelu constringere Congelascere Ripas gelu iungere gefangen ist. Captus Detentus In carcerem coniectus In vinculis detentus In vincula coniectus gegeben. Comparatum Longestū gehorsam sein Obedire Obtemperare Audire domino Obsequi
--	--	--	--	--

De litera G

gib es nicht tzu.

Non admitte
Nequaquam per mitte
Non patiare Non sinas

gehen

Ambulo Deambulo
Uado Eo
Gradior Spacio

gehē an galgen.

Abire in rem malam
abire in malam crucem
abire in rem maxie malaz
ad furcas ire
abire directe
ad cornos longe transire.
abire morboſam

geytzigl

auarus auidus
Lupidus Kapax
Infaciabilis
Inexplebilis

geystlich recht

Jus spirituale
Jus ciuicum
Jus canonicum
Jus pontificium

geleyt gebē.

Concedere com meatum
Dare saluū cō meatū
Dare tuti itineris literas
Inſponere publicā fidem

gelesucht

Hictericia aurigo
Morbus regius
Morbus arquatus

gelt borgen

Conſtare es alienū.
Contrahere debitum
Debitorum fieri

gelerth

Doctus Literatus

Eruditus Peritus
Doctrina peditus
gelt.

Pecunia ses
Nummi
Res pecuniaria
Res numaria

gemeinlich.

De plurimum
De vulgo
Triualiter Passim

geneyget.

Inclinatus Pronus
Propensus Proclius

genade

Gratia Venia
Indulgentia
Remissio

genunck thun.

Satisfacere
Respondere
ad votum facere

gentzlich

Omnino Penitus
Proſus
Profectus

geringe

Eriguum abiectum
Uile humile
Depreſſum

gering machen.

Tenuare
Exile Inglorium
Demiffum Paruum

gering achten.

Minuere
Imminere
Diminuere
Leuare Tenuare
Attenuare
Extenuare

Detrahere
Eronerare
Uilipendere
Naucipendere
Nihiliducere
Floccipendere
Paruifacere
Nihilipendere

gericht ſitzen.

Sedere p tribunali
Forū agere
Roſtra cele
biare

gerthener

Subsellia frequantare

Mortulanus
Holitor
Lachenopola

geschlecht

Progenies
Soboles
Propago
Origo Genus

Domus
Sanguis
Familia
Proſapia
Parentela

Semen
Tribus
Stirps

gesunth.

Saluum
Incolume
Integrum

Sospes
Superstes

gescheen

Contingere
Euenire accidere
Obtingere
Uſu venire

gefandl.

De litera G

Cantus	Cantio	Procritū	Inuulgatū	Feliciter	Prospera
Larmen	Cantilena	Bewaldt		Fauste	Faustiter
Accertus	Concentus	Auctoritas	Facultas	Bonis reb ⁹	Secundis
Melodia		Potestas	Manus	Letis Prosperis	Comodis
Beschwecht.				Felicibus euentibus	
Fatigatum	Defessum	Burthler	Zonarius	Bonis aibus	
Debilitatū	Fractū	Lingularius		Bono auspicio	
	Victū	Salthearius		Leto omine	Dextro alite
Beselle.		Schrophearius		Secundo pede	
Socius	Sodalis	Burthel		Pospero omine	
Lomes	Collega	Lingulum	Zona	Bono pede	
Bestreuch.		Lingula equorum		Secundo auspicio	
Dum ^o	Frater	Saltheus	Strophium	Fortunate	Fortunatum
Rubetum	Fruterum	Butick		Bleichnis.	
Fruticetum	locus	Mitis	Pius	Exemplū	Similitudo
Beselschafft.		Clemēs	Placidus	Figura	Effigies
Negotium	Labor	Misericors	Lenis	Imago	Species
Lura	Occupatio	Humanus	Mansuetus	Forma	Aspect ⁹
Molestia	Sollicitudo	Placabilis	Exorabilis	Gluckreich	Vultus
Betreyde.		Bulden.		Felix	Beatus
Frumēta	Fruges	Florenus	Aure ⁹	Secus	Prosper
Leres	Messes	Ducatus	nūmus	Diues	Diuin ⁹
Sata	Annona	But vorstētnis.		Belupnis thun.	Sanct ⁹
Res frumentaria		haben.		Facere votū	Fidem dare
Bewyn.		Ingeniosum esse		Suscipere votum	
Lucrū	Emolumentum	Pollere ingenio		Voto se obligare	
Compendium		Callere ingenio		Voto se obstringere	
Accessio	Fructus	Acrimonia ingenij h ^{re}		Blauben.	
Merces	Reditus	Acri p ^{ditū} esse ingenio		Credere	Fidem habere
Questus	Vectigal	Buttikeit.		Fidem accommodare	
Bewonheit.		Pietas	Benignitas	Credulitatem prestare	
More	Consuetudine	Humanitas	Lenitas	Credulitatem habere	
Instituto	Exēplo	Comitas	Popularitas	Fiduciam habere	
Bewonlich ad	Solito	Māsueto	Misericordia	Fidem alicui dare	
gemein		Facilitas	Mititas	Confidere alicui	
Distatum	Solitum	Affabilitas	Hospitalitas	Fidere alicui	
Assuetum	Familiare	Buth.		glücklich zu staē	
Frequēs	Quottidianū	Meliora	Utiliora	Succedere bene	
Crebrum	Affiduum	Potiora	Salubriora	Fortunatum succedere	
Vulgare	Populare	Saluberrima		Fortunate euenire	
Plebeium	Commune	Gluckselick		Non improspere cedere	
Triuale	Tritum			Non male cedere	
				Ad votum fluere	
				Ex animi sua accidere	

De litera G

Glaube mir.	Fouea Lacuna Specus Latibulum Antrum Vorago Charybdis Baratrum	fossa Spelunca Latebre Lurnea Scrobs Burges	Deformis Sordes Tabes Mnaes Illuies Liuor Squalor Pallor
Crede mihi Confide Persuade Certissimū habe S. canimū inducas Sic existimes			
Gleichunge.	In similitudinem In morē In exemplum Instar Ad instar Idem Item Itidem Eodem modo Similiter	Brausam ader widerwertick.	Brausamkeyt
		Ferus Ferox Austerus Improbus Acer Amarus Aduersus Oppositus Molestus Infensus Putridus Impius Inimicus Infestus Contrarius Intractabilis Inmitis Durus Asper Barbarus Inhumanus Horredus. Inexorabilis Detestabilis Indomitus Traculentus Effrenat? Seuerus Seuus Atrox Crudus Strennu? Implacabilis Abolestus Crudelis Acerbus Indignus Importunus Inmisericors Immanis Agrestis Inclemens	Crudelitas Inhumanitas Atrocitas Immanitas Seuitia Detestabilitas Abhominabilitas
Gleich	Fere Ferme Pene Quasi Prope		
gleich mit gleich betzalen.	Par pari referre Talionem reddere Parem referre gratiam Paribus bene meritis Beneficiū compensare Clauum clauo trudere		Broszachten
			Adagni estimare Adagni pendere Adagni ducere Adagnificare Aduris facere
Gluckseligen	Felicitio Obsecūdo Prosperum facio		Grab.
			Sepulchrum Sustum Tumulum Capulus Monumentum Tumba Theca Sarcophagus Mausaleum.
Glid sucht.	Morbis articulor Arthetica Arthretica		
Gluck.	Fortuna Sors Euentus Exitus Dices		
Gramhastick.	Morosus Difficilis Fastidiosus Superbus Querulus Garrulus	Brosz.	Grammaticus.
		Ingens Magnus Jaane Grande Procerus Ad mediocris Immodicum Immense Infinitum Profundum	Latini sermonis explorator Ludi literarij procurator Literature doctor Poetarum interpres Literarum discipline procurator Literarie discipline moderator
Grimmick.	Furiosus Insanus Demens Amens		
Grube		Breulich.	

De litera h

Gravē.
 Hec res mihi nausēā ge-
 nerat
 Nausēam prouocat
 Domēdi appetitū infert.

Grunen.
 Florere
 Clarere
 Valere

Gesuntheit.
 Sanitas
 Incolumitas

Gebruchen.
 Vti frui Potiri
 Possidere Tenere

De litera h

Harren.
 Diari
 Demorari
 Lunctari
 Opperiri
 Expectare
 Moram expectare
 Expectationem facere

Hauffen.
 Strues
 Congeries
 Moles
 Aceruus
 Agger

Hauffen.
 Odio hñe Odio prosequi
 Exosum habere
hausfrawnemē.
 Ducere vxorem
 Inire matrimonium
 Copulari matrimonio
 Iungi matrimonio
 Sortiri coniugium

Haus.
 Domus
 Domuncula
 Domuscula
 Domuitio

Domuntio
 Habitaculū
 Contubernium

Hauth.
 Pellis
 Lutis
 Lorium

Harth.
 Durus
 Lapidens
 Immitis
 Dure cervicis

Halbblindt.
 Nyctilopa
 Adyopes

Helffen.
 Iuuare
 Auxiliari
 Opem ferre
 Patrocinari
 Tueri
 Exigere
 Subsidiū prestare
 Suppetias ferre
 Diu esse Suffragari
 Admuniculari
 Adiuuamento esse
 Auxilio esse
 Subuenire
 Presidio esse

Heimlich.
 Occulte
 Clā Glāculū
 Furtiue
 Remine conscio
 Latenter
 Clādestine
 furtim

Hemde.
 Camisia
 Interula
 Subucula
 Indusium
 Suparus

Hencken.
 Suspendere in patibulo
 Appendere patibulo
 Patibulo affigere

Habitatio
 Domiciliū
 Suffigere patibulo
 Suspendio interimere

Herberge.
 Hospitiū
 Tebertia
 Contubernium
 Diuersorium
 Diuersoria
 Meritoria
 Laterna

Heissen.
 Vocare
 Dicere
 Appellare
 Nominare
 Nuncupare

Hauffick.
 Cumulatum
 Turmatim
 Gregatim
 Zigmatim
 Lateruatim

Helle.
 Infernus
 Barathrū
 Precipitium
 Acheron
 Fossa
 Plutonis regnum
 Erebus
 Sic
 Stix
 Dorago
 Infernalis

Herlichkeit.
 pompa
 Ostentatio
 Apparatus

Hitzick.
 Estuans
 Ardens
 Intentus
 Feruens
 flagrans
 Perseuerans
 Vehemens

Hyrnach.
 Post
 Postmodum
 In posterum
 Tum
 Tandem
 Demum
 Postea
 posterius

Hitzlicher.
 Vehementius
 Arctius
 Ardentius
 Immoderatus
 Cupidius
 acrius
 Pertinacius

De litera H

Herzen

Domari
Sub imperio habere
Imperio possidere
Imperare
Sub ditone habere

Hymel.

Celum Aether
Polus Olympus
Axis Aetherea
Diuorum aula
Regna caelestia
Sedes olympiaca
Superorum limina

Hitze leiden.

Estuare
Calorem sustinere
Feruere calere
Lalescere
Pati calorem

Hoffertich

Superbus elatus
Ambitiosus
Pomposus
Insolens
Tumidus
Gloriosus
Petulans
Fastus
Procerus
Affectator glorie
Auidus glorie

Horen

Audire Accipere
Haurire Sentire
Ad aurem peruenire
Dare aurem
Adhibere aurem
Accommodare aures
Patefacere aures
Increbruit apud me

Hoeflich.

Facetus

Urbanus
Lomis
Jocosus

Hochschul

Vniuersitas
Gymnasium
Academia
Pedagogium
Azilū bonarū artium
Cotuberniū bonarū artium.
Sacre Minerue domici-
lium Palestra

Hoeader hoch

Altitudo
Aper
Lacumen
Lulmen
Lelsitudo
Fugum
Arduum
Summitas
Profundum
Eximium
Preruptum
Fastigium
Pinnaculum
Excelsum
S. lime
Editus

Har.

Crines
Capilli
Lesaries

Hat sich in fer- ligkeit gesetzt.

Periculose exposuit
Periculo caput obijcere
Periculo se obiecit
Periculum subiit
Discrimen subiit
Periculum suscepit

Heuptleuth.

Capitanei

Ciuis
Lepidus
Polyticus
Patrici
Primores
Summates
Procere

Optimates

Hubsch.

Optime
Artificiose
Faberrime
Affabre

Graphice

Hochtzeit ader wirtschaft.

Nuptie
Nuptialis festiuitas
Celebratio nuptiarum
Nuptialis luxus
Nuptialis apparatus
Nuptiale conuiuium

Hulffe.

Auxilium
Presidium
Opem
Adiutorium
Adminiculum
Adiumentum
Patrocinium
Opitulamen
Suffragium
Iuuamen
Adiuuamen
Tutio
Suppetie

Subsidium

Protectio

Hurhausz.

Lupanar
Fornix
Prostibulum
Baneum
Taberna
Cella meretricis
Meritoria

Huer.

Meretrix
Scortum
Prostituta

Lups

De litera J

Hurentreiber

Meretricarū
Saneones
Belluones
Scortatores

Hunger

Esuries
Esuritis
Fames
Esurigo

Hungert.

Esurio
Esurie premor
Esuritione conficio
Esurigne premor
Fame afficio

De litera J

Jartzeit

Aniversalis
Annua pactio
Annualis pactio

Jungling.

Adolescens
Florens etate
Integer viribus
Juuenis

Jzundt

Nūc. in pntia. Impntiaz
Hoc tempore
Hac tempestate

Ich weiß gewis

Scio
Non sum ignarus
Non sum nescius
Non sum inscius
Non me preterit
Non me fugit
Haud me latet
Non est m hi dubium
Constat mihi
Non hesito

Ich hab mir

vorgesetzt.

Decre.ii
Decuberaui
Proposui
Constitui
Adecum cogitavi
Consultavi

**Ich hab ein bos
vorstentnis**

Non sum ingeniosus
Non abundo ingenio
Non habeo ingenium
Non tato ingenio effluo
Ingeniū meū non suffert
Non ingenio exubero
Nō tāta acrimōia ingenij
vigeo
Non sum tanta dexterita
te ingenij
Sum hebeti ingenio
Sum obtusus ingenio
Nō sum tā ingēti ingenio
Non Minerue venustate
Non sum acri (clareo
preditus ingenio

**Ich halt es mit
Dir**

Assentior sententie tue
Assipulor sententie tue
Accedo ad sententiā tuam.
Suffragor
Approbo sniam tuam
Cōprobo volūtatē tuam.
Adhereo sententie tue

**Ich wil bald
kommē.**

Non differā aduētū meū.
Non prorogabo
Non diucius cunctabor
Adaturabo aduentum
Sci⁹ pntiā meā visur⁹ es
Aduētare non cunctabor
Subito venurus sum

Jtzund lang

Jam pridem
Aliquamdiu
Aliquantisper
Jamdū

Ich bin betrubt

Sum turbidus
Sū in mētis pturbatione.
Non sum mecum
Nō sum pposite mentis
Sum turbide mentis
Sum rationis expers
Non sum compos rōnis
Sum raptus a sententia

In irrunge

In nube
In tenebris
In caligine
In errore
In ignorantia
In incerto
In dubio
In confusione

In ewer macht.

In vestra manu
In vestra potestate
In vestro arbitrio
In vestra ditione
In vestro iudicio
In vestro nuto
In vestra voluntate

Eingetruckt.

Sculptum animo
Insculptum
Inscriptum
Infixum
Impressum

in vorgāgē tagē

Superioribus diebus
Exactis diebus
Superioribus mensibus
Paucis post diebus
Paucis ante mensibus
Retroactis ptis annis

De litera E

In kurtzer zeit.

Breui tpe Celeri cursu
Festinato cursu
Citato gradu
Eriguo tps cursu
Breui tps curriculo
Breui tps intercapedie.
Breui. In breui spacio
Intra breue tempus
In breui tps spacio

Sustinere Tollerare
Durare Sufficere

Ertzeigen.

Pre se ferre Pre me ferre
Distetare Frore pmittere

Erfullen

Replere Cöplere Imple
Refertire Suffarcinari

Erfinden

Inuenire Excogitare
Reperire Aperire

Erhaben

Leuatus Elenatus
Sublatus Sublimatus

Erkant

Cognita Agnita Audita
Renunciata Perspecta

Comperta Explorata
Exquisita Inquisita

Probata Inuenta

Judicare causam
Dijudicare Sniam ferre

Statuere Decernere
Constituere Diffinire

Dignoscere Internoscere
Considerare Metiri

Erkennen.

Intelligere Nosco
Comperio

Video Rescio
Sentio Disco

Accipio Calleo

Erkant.

Certior factus sum
Non me fallit opinio

Erkenntnis:

Notio Cognitio
Demonstratio

Manifestatio

Erlangen.

Adipisci Assequi
Consequi Acquirere

Rancisci Lucrari
Parare Comparare

Erleucht

Illustris Clarus
Excellentissimus Amplissimus

Erneren

Nutrire Alere
Educare Fouere

Pascere Focillare
Sustentare

Irren.

Errare Aberrare
Vagari

Longe degredi
Labi fagere

Hallucinari
Somniare

Erquicken.

Recreare Reficere
Refocillare Leuare

Relaxare Remittere
Refrigare

Restaurare animū
Relaxare animū

Alterna requie reuocare
animum

Erwecker.

Impulsor
Agitator

Auctor Ductor
Ausper

Eragitator
Hortator

Erwelter rath.

Consul electus
Consul creatus

Consul designatus

Erwelen.

In der tzeit.

In hoc tpe Hoc eu)
In hac tempestate
In hac hoim etate

ein stuck sneidē.

Frustratim Admutatim
Concidere Frustratim
Tessilatim scindere

In acht tagen.

Intra octo dies
Intra octiduum
Intra hebdomadam

Ist mir leydt

Egrefero Molestefero
Iniquo animo fero

Iniqua mente fero
Indigne fero

Acerbe fero Brauiter fero
Non bono animo

Non tranquilla mente
Non facile

Eren

Honorare Colere
Observari Reuereri

Honore afficere
In honore habere

Erfarung

Inquisitio Perscrutatio
Inuestigatio Indagatio

Percunctatio

Erdulden.

Serre Pati Perpeti

De littera X

<p>Eligere Deligere Regere Optare</p>	<p>Seligere Querrere Conquerrere Expurgare</p>	<p>Culinario more Popinario more hodlich.</p>
<p>Erworzen Su focare Strangulare Jugulare Jugulum petere</p>	<p>masticare Ruminare Conterere dentibus</p>	<p>Laute Lautule Delicate Delitiose Oppare Splendide Magnificenter</p>
<p>De littera X Kauffschlagen.</p>	<p>ahenum Calдарium Lebes</p>	<p>Lacabus magnifice hömen</p>
<p>Ercari Negotiari Rundnari Emere</p>	<p>Caldeator Calderifex Faber ahenarius</p>	<p>Ventre aduentre aduentare Suluere Redire</p>
<p>Comparare Kasten.</p>	<p>Cancellarius Secretarius auricularius archigrammathicus</p>	<p>holreler. Besticulatoz Histrio mimus Scurra Scurro Parasitus Bomolochus</p>
<p>Lista arcula arcella Scrinium Scriniolum Theca Capsa Capsula Carthophilotium</p>	<p>Kestler Ecclia Templum Delubrium aedes Sacrarium Penetratia adytum foci</p>	<p>holreler. Bonolochus honnen.</p>
<p>Cattus Cattulus murilegus muriceps feles</p>	<p>Katze. Elurus Kaufman mercatoz Negotiatoz Institutoz</p>	<p>Sacellum Posse Quire Valere Vim habere Potestatem habere Facultatem habere</p>
<p>Katze. Frigus Puina Glacies Buma</p>	<p>Kirchwey. Dedicatio templi Sanctificatio Consecratio</p>	<p>hurtze rede Breuitas sermonis Compendium Breuilogium Laconismus micrologia</p>
<p>Keren. Scobare Querrere</p>	<p>Kirchwey. Sacellum are altare</p>	<p>hurtzschreib ben. Uti breuitate literarū Esse breuem in scribendo Laconice scribere</p>
<p>Kelde. Frigus Puina Glacies Buma</p>	<p>Kirchwey. Dedicatio templi Sanctificatio Consecratio</p>	<p>hurtzschreib ben. Uti breuitate literarū Esse breuem in scribendo Laconice scribere</p>
<p>Keren. Scobare Querrere</p>	<p>Kirchwey. Dedicatio templi Sanctificatio Consecratio</p>	<p>hurtzschreib ben. Uti breuitate literarū Esse breuem in scribendo Laconice scribere</p>

De litera X

Sanio more scribere
Ne sim longior
Ne te multis morer
Ut compendio loquar
Ut paucis teneas

kuche

Coquina
Culina
Popina

**kurtzlich be
schlossen**

Ad summam
In summa
Deniqz
Semel
Ad postremum

kurtzlich

Breuit
Summatim
Carptim
Non multis
Non longis
Non prolixis

korp

Sporta
Cophinus
Calatus

kunth ist

Manifestum est
Vulgatū
Frequens effectū ē
Innotescit
Perspicuum est
Cognitum est
Non est dubium
Non est ambiguum
Palam est
In propatulo est
Clarum est
Dilucidum est
Diuulgatum est
Detectum est
Patet

Canistrum

Vestire
Induere
Operire
Celare
Abdere
Condere
Occultare
Abscondere
Obumbrare
Obnubilare

kleydē.

Amictre

Legere

klagen

Queri
Conqueri
Uociferare
Testificari

knecht.

Liquet Seruus

kunth sein

Crebescere
Notum esse
Compertum esse
Exploratum esse

kussen.

Osculari
Dare basia
Inire oscula
Larpere oscula

kōmet von dan.

Ortur
Manat
Fluit
Prouenit
Proficiscitur

kleyn

Peruus
Paruulus
Modicus
Pusio
Minutus
Pigmens
Pumilio

Pusillus

famulus
Minister
Libertus
Mercenarius

Aliens

knyebeigen

Genua flectere
Genua figere
Genibus niti
Geniculari
Genua adpronare
Genua curuare
Genibus succidere
Poplites inflectere

krump

Curuum
Incuruum
Flexum
Flexuosum
Conuexum
Sinuosum
Sinuatum
Tortuosum
Repandum

kriegē.

Bellare
Dimicare
Pugnare

Preliari

kreschmer

Tabernarius
Cellarius
Laupo

kranck bin ich

Egroto
Infirmus sum
Egrotus sum
Infirmor
Elanguo
Languo
Languesco
Corripior valetudine
Male habeo Male valeo
Laboro
Aduersa vtor valetudine.

Krausz.

Vas fictile
Vas samium
Vas harenatiū
Vas areticium
Vas tuscum

Kreutzigē.

Crucifigere
Cruci affigere
In cruce suffigere
In cruce tollere
In cruce suspendere

Kratzen

Fricare
Scalpere
Scabere

Krätz ad kron.

Sertum
Laurea Laureola
Corona
Dyadema

De litera L

Lauth

onus
sonitus
crepitus

Sirepitus fragor

Laster

Crimen
Obprobrium
Probrum Dedecus
Turpido
Macula
Labetes
Ignominia

Lassen

Dimittere
Missum facere
Deserere
Relinquere
Exantozare

De litera L

Langksam

Tarde Sero
Haud cito
Haud tempestive
Sensim Paulatim
Pedatim
Pedetentim
Pedepressim
Leniter Lente
Gradatim
Minutim

Lätzknecht ad Solner.

Lancearius
Hastarius
Miles Satelles
Stipendiarius
Sariphorus
Doryphorus

Lantz.

Hasta
Sarissa Gesa
Lancea Lesa

Lasz.

Piger
Iners Lassus
Segnis
Desidiosus
Ignauus Defes
Torpidus

Laden

Litare
Ad iudicem vocare
Iure conuenire
Per fora trahere

Landtvooydt.

Judex prouintialis
Juridicus
Preses
Pretor

Latein

Latinum Latium

Italum
Ausonium
Romanum
Italicum

Lerer.

Doctor
Preceptor
Magister
Artigraphus

Lere

Doctrina
Disciplina
Litere
Eruditio Scientia
Humanitas
Studium
Decumen
Documentum
Institutio
Informatio

Letzter.

Ultimus Nouissimus
Residuus
Extremus

Leichtfertick

Luis
Facilis
Futis
Vanus

Leben

Viure
Vitam agere
Degere vitam
Degere etatem
Vesci aura
fungi vita
Larpere vitales auras
Esse inter viuos
Viure vitam
fungi munere vite
Ducere vitam
Vita potiri
Spiratum ducere
Vitam transigere
Euum traducere

De litera L

Leidigen

Ledere Offendere
Violare Punire
Opprimere
Vindicare

Leyb

Venter Ventriculus
Aluus Uter Uterus

Leibrzeichen

Ereque parentū
Parentationes Inferie
Parentales

Leyhē

Commodare
Commodo accipere
Mutuare

Leber.

Jecur Epar
Lienis domicilium
Lebersuchtick
Hepatici
Hepatarū Jecorosi

Liebe.

Amor Beniuolentia
Oseruantia
Charitas Pietas
Gratia

Listick

Astutus
Versutus Callidus
Fraudentus
Dolosus Subdolos
Vulpinus Vaser
Vulpinaris Veterator

Lygen ader vn- nutz reden.

Mentiri
Nugari
Blatterare
Nugas garrere

nugas proferre
nugas seminare

Lieber

Amantius
Gratius
Charius
Antiquius

Liebhaberin

Amica
Domina
Amatrix
Amasia

Lyben

Amare
Deamare
Diligere
Charum habere
Amplecti amore
Complecti amore
Unice colere
Summopere diligere
Amore deuinctum esse
Amore prosequi
Sincero animo in te affe-
ctus sum
Mirifice amare
Singulari beniuolentia
sum tibi coniunctus
Magna mihi tecū interce-
dit amicitia

Te miro amplector aōre.
non possum te nō amare

Lustbarlich.

Jocundum
Delectabile
Amenum
Voluptuosum
Jocosum
Ludicrum
Delicatum
Lepidum
Fabulosum
Abilesium
Festiuum

Loben

Laudare
Commendare
Probare
Collaudare
Laudibus afficere
Laudibus prosequi
Laude cumulare
Laudibus efferre
Laudibus in celum extol-
lere

Lone

Premium
Precium
Merces
Solarium
Branium

Lugenhaftick.

Mendar
Mendaciloquus
nugar
nugator
nebulo
Tenebrio

Leycken

negare
Inficiare
Inficias ire

Lother.

Latro
Spoliator
Latrunculus
Predo
Raptor

Leyngcher

Schenobate s
Funambulū
neurobate
funerepei
funepi

De litera M

D

De litera M

Wachen werck.

Onficere
 c Peragere
 Agere
 Exigere Efficere
 Facere Operari
 Patrare Consumare
 Perficere Implere
 Ex. u.

Wacht.

Potestas facultas
 Auctoritas Libertas
 Copia Conditio
 Occasio Tempus
 Opum Opportunitas

Manichfeldig.

Varia Diuersa
 Multiplicia
 Multifaria
 Multiformia
 Longe alia

Manbar

Rubilis Viripotēs
 Virosa Adulta
 Apta connubio

Mantel.

Pallium Palliolū
 Palla
 Palliastrum
 Chlamys Ciclas

Meynich

Existimo Puto
 Arbitror
 Credo Duco
 Reor Opino
 Sentio Statuo
 Judico Pono
 Conijceo Autumo
 Suspico
 Censeo
 Estimo
 Sancio
 Coniecto Coniecturo

Coniectura consequor
 Coniecturam facio
 Coniecturam capio
 Coniectura colligo
 Coniectura assequor

Menschen.

Homines
 Gentes Populi
 Terreni Mortales
 Genus humanum
 Genus hominum
 Rationales

Mechtiger.

Arbitr Interpres
 Intermedius
 Internuncius
 Iudex
 Pacificator
 Concordie auctor
 Gratie conciliator

Messick.

Abstinens
 Contentus
 Frugalis Frugi
 Adolestus
 Sua sorte contentus
 Contemplor diuitiarum

Weinunge.

Opinio Fama
 Sententia Spes
 Estimatio
 Iudicium

Messige rede

Parciloquium
 Parciloquentia
 Verborum parcitas

Messigkeit.

Modestus
 Moderatio
 Temperantia
 Abstinencia
 Parcitas
 Frugalitas

Parsimonia
 Conservatio

Messerschmidt.

Faber cultarius
 Faber gladiarius
 Wacheropius

Merunge

Augmentum
 Incrementum
 Additamentum
 Accessio
 Additio

Annotatio Appendix

Mitgeselle

Socius
 Conuers
 Consciens
 Particeps
 Non immunis
 Adiutor
 Minister
 Admissus
 Adhibitus
 Assumptus
 Adiutus

Wildichlich.

Liberaliter
 Benigne
 Large
 Munifice
 Magnifice
 Benefice
 Cumulate

Abunde
 Affatim
 Obertim
 Satis ac super
 Satis superqz

Wildichkeit.

Liberalitas
 Benignitas
 Largitas
 Beneficentia
 Munificentia

De litera M

Mit des rath

Consilio huius
 Huius suasu
 Impulsu huius
 Illo auctore
 Huius ductu
 Artificio huius
 Machinatione huius

Wie disem vnd scheit

Ea lege Ea conditione.
 Eo consilio
 Eo iudicio
 Ea rone Ea via
 Eo discrimine

Merē.

Cumulare Accumulare
 Augere Aaugere
 Coaceruare Craugere
 Aceruare Congerere
 Aggregare. Congregare
 Augmentare
 Coaugmentare
 Amplificare
 Ampliare
 Exaggerare
 Apponere
 Adijcere

Mit freidē.

Congaudere
 Simulgaudere
 Conletari z colletari
 Coniubilare
 Congratulari

Morder

Homicida Parricida
 Sicarius
 Sanguinarius
 Emissarius
 Predo Latro
 Macherophorus
 Spoliator
 Percussor Grassator

Monde.

Luna Phebe
 Diana Linthia
 Proserpina
 Titonia Lucina
 Noctiluca
 Hecate

Muhen.

Conari Anniti
 Adniti Adoliri
 Laborare
 Contendere

Mussig gehen.

Ociari feriari
 Ocio frui
 Ocium colere
 Indulgere ocio
 Ocio se dedere

Mutter.

Water
 Genitrix
 Parens

Mude.

Sessus Defessus
 Lassus Fatigatus.
 Defatigatus
 Rapsus
 Factus

De litera N

Nach kurtzē ta gen.

Quic post diebus
 p Paulo post
 Non multo post
 Haud multo post
 Paucis diebus interiectis
 Nō mults dieb⁹ iniectis
 Post parum temporis.
 Sine temporis interpola
 tione
 Sine tpris intermissione.

Sine vlla intercapedine.

Nach meinem vornogen

Pro viribus meis
 Pro virili mea parte
 Pro virili mea
 Pro virium mearum por
 tiuncula
 Quantū possibile est
 Quo ad eius fieri posset
 Nachlassen.

Dimittere
 Deserere
 Postponere
 Posthabere
 Adsumfacere
 Pretermittere
 Relinquere

New iar gabe

Natalicia dona
 Strena Streniola
 Fennum Feniolum

Narren.

Stulti Mori
 Stolidi Nariones
 Fatui Infani
 Insipientes
 Sardi
 Buccones
 Idiote

Narung.

Alimentum
 Nutrimentum
 Pabulum
 Fomentum
 Dictus
 Esus
 Commeatus
 Educatio
 Necessaria
 Utilitas
 Dopte

De litera D

Mas

Humidum
Humectatum
Madidum
Sudum
Uidum
Dum

Meydt

Inuidia Emulatio
Inuidentia
Inuidenciuncula
Obtrectatio
Liuor Malignitas
Maliuolentia

Meider.

Inuidus Luidus
Aduersarius
Culpator Insector

Mechsten.

Super Superrime
Houiter Recenter
Proxime

Metze.

Kethe Reticula
Sagena
Uerriculum
Sagenula

Myste.

Adificare
Adulari
Congerere nidum
Construere nidum
Componere nidum

Mym mich auff.

Recipe me i sortiu tuor
Putato me esse tuum
Nuerato me inter tuos
Scribe me in nueru tuoru

Nutz sein

Accommodatum esse
Prodesse Proficu esse
Commodi esse
Commodare

Utilitati esse
Fructuosum esse
Remedio esse
Usui esse
Frugie esse
Expedire Conducere

Nutz.

Commodum
Emolumentum
Usus Utilitas
Fructus Compendium
Salubre

Nahe.

Prope Juxta
Juxtim Lominus
nachmeinewille

Pro desiderio
Pro arbitrio
Pro arbitratu
Ex voluntate
Ex animi sententia
Pro optato Pro voto
Pro expectatione

Nachuolgen

Imitari Sequi
Comitari
Emulari Zelare

De litera D

Oberal.

Ubiq
Ubiq locoꝝ
Passim
Ubiq gentiu
Vulgo
Publice
Apud omnes gentes
In omni loco

Oberflusslickh

Abunde
Superflue
Copiose
Cumulate

Large Affatim
Obertim Cumulatum
Cumulatissime
Locupletissime
Oberrime Affluenter
Abundanter
Pollucibiliter

Obertrethē.

Excellere
Precellere
Antecellere
Antecedere
Zinteire Excedere
Transcedere
Transgredi Prestare
Valere Vigere
Clarere Pollere

Oberwindē.

Superare Vincere
Expugnare Debellare
In potestatem redire
Tenere Obtinere
Retinere

Triumphare

Lapere Sternere
Prosternere Profligare
Projicere Deperdere
Depellere Prodigere

Potiri victoria
Ad perniciem deducere

Ober Das.

Preterea
Insuper
Accedit ad hoc
Ad hoc
Reliquum est
Restat
Extat
Superest

Obereinkömen.

Conuenire Confluere
Coire Concurrere
Concordare
Suffragari Consonare

De litera D et P

Oberflüssig sein	Sepe	Non semel	Rusticus
Abundare	Superfluere	Sepiuscule	Dillanus
Affluere	Exuberare	sepeissime	Paganus
Exundare	Redundare	Sepe numero	Dillaticus
Preluere		Frequenter	Colonus
Copiam habere		Crebro	
Offenbar		Plerūq;	Patron.
Manifesta	Aperta	Claro	Patronus
Clara	Plena	Liquido	Aduocatus
Indubia	Dilucida	Perpicuo	Tutor Defensor
Obuia	Occurrentia	Manifeste	Defensator
Ad manum posita		Lucide	Adiutor
Ante oculos posita		Dilucide	Auxiliator
Offenbaren.		haud dubie	Papiermachre
Intimare	Insinuare	Euidenter	Papyrarius
Reuelare	Deuelare	Publice	Chartarius
Detegere		In publico	Papiropius
Manifestare		In pro patulo	
Significare		Pro palam	Peinigen.
Edere		Opfert.	Torquere Punire
Edicere	Retexere	Immolat	Affligere
Publicare		Deum placat	Macerare
Pandere		Vitat	Angere
Enodare	Prodere	Sacrificat	Cruciare
Nunciare	Exponere	Ponit sacra	Sollicitare
Interpretari		Fert sacra	Drere
Dilucidare		Dat libamina	Pantoffel.
Explicare	Extricare	Ledit hostias	Sandalium
Declarare	Expimere	Dat orgia	Solea
Innotescere		Rem diuinam facit	Crepida
Propalare		Ordo	pantoffelmacher
Designare	Patefacere	Modus	Solearij
Palam facere		Consuetudo	Sandalarij
Declamare	Referare	Orisprung.	Ascensarij
Modare	Denudare	Ab origine	Diabatrarij
Indicare	Aperire	A fundamento	Crepidarij
Recludere	Notificare	Ab initio	Person.
Adducere		A radice	Persona
In medium dare		A fonte	Suppositum
Promulgare		A primordio	Individuum
In publicum asferre		Papier	Singulare
Promulgare		Pyrrus	Particulare
In publicum asserere		p Charta	Pestilentz.
In medium asferre		Membranam	Pestilentia
Offte.		Pergamentum	Pestis
		Pawer.	

De litera P et R

Pestilens
Epidemia
Vindemia

Peinigen

Punire Mulctare
Pena afficere

Pilgram

Peregrinus
Homo nouus
Homo aduena
Homo exoticus

Porte.

Portus Sinus
Stationes Recessus
Refugium

Poet.

Poeta Vates
Musarum alumnus
Apolinis interpres
Pegaseo liqre saturatus
Pegasei neor explorator

Pulster adkus

Puluinar Puluinus
Puluillus Ceruical
Ceruicale Culcitra

Purperfarb

Purpureus color
Tyrius Strinus

Pfarrer.

Plebearius
Pastor templi
Rector sacreedis
Diuiinarum rerum rector
Animarum curator

Pfanne.

Sartago
Frixorium
Frixorium

Pfant

Obses
Pignus

Vades Depositem

Pfeiffe.

Fistula Calamus
Buccina Tuba
Licuta Tibia
Lituus

Pfeil.

Sagitta Pila
Hastile iaculum
Spiculum Missile
Telum Arundo
Lathapulta

Predegen.

Predicare
Concionari
Succionari
Declamare

Praester

Consumptor Decoctor
Dilapidator Prodigus
Pergrecoator

Priester

Prelbyter. Compresbyter
Sacerdos Consacerdos
Mystes Mysta
Simmistes

Pullen.

Boare intonare
Tonare Resonare
Reboare Mugire
Clamare

De litera R

Raub.

Reda
p Spolium
Rapina

Manubie

Manu raptum

Di sublatum Tropheu

Radt gebē

hortari suscitare

Consilium prebere
Consilium afferre
Consilio iuuare
Consulere

Radt.

Consulatus
Senatus
Magistratus

Radt haus

Pretoriu Senaculum
Conciabulum
Curia
Capitolium
Augustale

Rauch

Hirsutum Hispidum
Pilosum Villosum
Setosum Hirtum

Reich.

Dives Locuples
Pecuniosus
Humatus
Opulentus
Affluens opibus
Abundans diuitijs

Reichtumb.

Diuitie Opes
Copie Fortune
Facultates

Reitzen.

Prouocare
Irritare
Prouitare Tentare
Lacessere Experiri
Conari incitare
Excitare Concitare
Periculum facere
Inflammare
Stimulare
Extimulare
Incendere
hortari suscitare

De litera R

Com mouere	Docere	indicare	Rigel.
Sollicitare	Demonstrare		Ober
Animare instigare	Explicare verbis		Pessulum
Allicere illectare	Agere Edere		Dectis
Recht.	Significare		Repagulum
Recte	Disputare	Lenfere	Reich werden.
Probe	Orationem habere		Ditari
Bene	Sermonem habere		inaurari
Honeste	Sermocionari		Locupletari
Regiren	Loquitari		Ditescere
Regere	Serere sermones		Reichen.
Sub imperio habere	Disus est		Pozrigere
imperio tenere	Reine.		impendere
Sub ditione habere	Munda res	Pura	Subministrare
Temperare	Terfa	Sine labe	Suppeditare
Moderari	Syncera res		Reitzung.
Rechten	Rechenschuldt		irritamen
Vindicare	Computare	Supputare	incitamen
Vindictam sumere	Referre rationem		irritamentum
Compensare	impensam referre		illicitum
Penas expetere	Rationem facere		incitabulum
Expetere vltionem	Ratiunculam reddere		incitamentum
Reden	Rede		Reiffen.
Loqui	Sermo	Eloquium	Pilare
Eloqui	Eloquentio	idioma	Depilare
Dicere	homilia	Loncio	Depilem facere
Aperire	Declamatio		Pilos detrahere
Explanare	Colloquium		Runth.
Enarrare	Sermocionatio		Rotundum
Differere	Redt gebriecht		Sphericum
fabulari	Do. mihi defuit		Bibiculare
Commemorare	Hon possum loqui		Teres
Recensere	Nequeo fari		De litera S
Referre	Dox me dereliquit		Salader hoeff.
Verba facere	Verba me deficiunt		Via Tulula
Aggredi sermone	Recht sprecher.		a Palatium
Reddere vocem	iuriconsultus		Regia Arrium
Soluere verba	iuris interpres		Saltzmeister
Docibus vti	iuruperitus		Salsari. Salis venditor
Volutare voces	iuris antistes		Alabarches
Rumpere silentia voce	iuris professor		
Verba in medium dare	Diuine ac humane legis		
Narrare	doctor		
Promere	Probare		

De litera S

Seyler

Funarius Vestiarus
Schenopleus

Seul

Columna Columen
Sustentamentum
Basis

Sehe

Stagnum Lacus
Palus

Sehen

Inspicere
Aspicere Conspicere
Prospectare
Lernere
Intueri Contemplari
Speculari Attendere
Didere Notare
Considerare

Syttē.

Mores Ritus
Animus ingenium
Natura Indoles

Seeader Mer.

Mare Equor
Pontus Oceanus
Fretum Salum
Delagus
Altum Fluctus
Burges Estus

Seuchader vor derbnis.

Pestis Pernicies
Labetes Interitus
Vastitas Populatio
Internectio Exitus
Aues Funus
Labetes Exitium
Infectio
Corruptio
Interemptio

Selden.

Raro Ferraro
Rariter
Haud sepe
Haud crebro

Settigē.

Satiare Saturare
Exaturare Exatiare

Senden.

Mittere Legare
Destinare Ablegare

Sele

Anima Animula
Animus Umbra
Spiritus Manes
Larue

Seer

Valde Admodum
Vehementer
Maxime
Magnopere
Maximopere
Mirandum immodum
In mirandum modum
Sane Longe
Perinde Apprime
Oppido Oppidoq̄
Perq̄ Summopere
Plurimum Pene
Multum Grauitur
Immodice
Impendio
Maiores immodum
Mirum immodum
Non mediocriter
Mirifice
Iterum atq̄ iterum
Etiam atq̄ etiam

Seichen

Mingere Meiere
Vesicam leuare
Urinare

Lotium emittere
Exonerare vesicam

Seidenmacher.

Bombix
Bombilis
Nicydorus
Dermicul⁹ sericū facies.

Sicher

Tutus Quietus
Pacificus
Tranquillus

Sich fromlich

halden

Probe se gerere
Honeste se gerere
Industrie Strenue
Non incommode

So vil meher

Tanto magis
Hoc magis
Eo magis

Sonne.

Sol Titan
Phebus Apollo
Horos

So got wyl.

Deo iuvante
Deo fauente
Deo duce
Deo auxiliante
Deo annuente
Dij fauentibus
Dij auspiciantibus
Dij rem fortunantibus.
Astris aspirantibus

So duß wirst thun.

Quod si feceris
Quod si effectum reddis
deris
Id si confeceris

De litera S

Quod si prestiteris
Si effectum fuerit
Desiderio meo si morem
Gesseris
Expectationi mee si obtē-
peraueris

Sorgfältig machen.

Sollicitum facere
Sollicitum reddere
Sollicitum habere
Sollicitudinem habere
Sollicitudinem ingerere
Sollicitudinem afferre
Sollicitudinem ingerere.

Schwamp

Boletus
Fungus

Sunde.

Facinus
Scelus
Maleficium
Labe
Nephas & nefas
Peccatū
Crimen
Viciū

Sunderlich gut

Singulare
Unice
Peculiare
Proprium
Precipuum
Singulatim
Sigillatim
Diritim
Peculiariter

Sunderlich.

Privata res
Peda
Res domestica

Subtil

Subtilis

Leuis
Gracilis
Gracilentus
Angustus

Solch man

Talis
Eiusmodi
Huiusmodi
Illiusmodi
Eius generis
Huius generis

Sulche

Tales
Consimiles
Non dissimiles

Suesswort

Dulcia verba
Mellaria
Melle condita
Dulcicula
Edulcata
Dulcorata

Schar ad salug

Turba
Cohors
Concio
Turma
Cuneus
Regio
Copia
Cohors
Globus
Numerus
Manus
Frequentia

Schadē

Dammum
Factura
Periculum
Incommodum
Diminutio
Haufragium
Incommoditas

Schaden.

Hocere
Obesse

Officere
Incommodare
Incommodo afficere
Detrimento
Adalo esse

Schande

Turpitude
Infamia
Ignominia

Scheffer.

Spilio
Dulium magister

Schenden.

Lacerare
Lacerare conuitijs
Infamare
Proscindere

Schebicht.

Scabies
Impetigo
Zermas

Fedatio cutis
Psoza
Sicca scabies
Serpens cum puritu

Scheißhausz.

Cloaca
Latrina
Colluuiarium

Scheinen.

Splendeo
Fulgeo
Chorusco
Irradio
Adico
Rutilo
Luceo

Scham.

Pudor
Modestia
Tacturnitas
Pudicitia
Sanctitas

Redere

Dedecus

Dulio

Schenden.

stumelijz

Purigo

Volatica

Serpis

Lichenos

Sicca scabies

Serpens cum puritu

Cloaca

Latrina

Colluuiarium

Riteo

Reluceo

Radio

Emico

Clareo

Verecundia

Renitas

De litera S

Castitas Integritas
Temperantia
Continentia
Fortitudo Sobrietas

Scherpff des Vornemens

Acrimonia
Dexteritas
Diuacitas
Habilitas
Ingenij Bonitas
Agilitas
Magnitudo
Acumen

Schopffer

Creator Conditor
Plasmator
Sator Opifex

Scheiffen

Stercus facere
Dletum facere
Exonerare alium
Aberdare Luire
Euomere Excernere
Egerere Ejicere
Concoquere
Fluere stercus
Purgare ventrem
Onus ventris ponere

Scheidungge.

Separatio
Repulsio
Repudiatio
Diuortium

Scherge ader stadtknecht

Stator
Apparitor
Victor
Satelles
Stipatores
Samatophilaces

Schedlich.

Detrimentosum
Pernitiosum
Damnosum
Calamitosum
Exitiosum
Mortiferum
Funestum

Schiltkrot

Testudo
Lutra Limax

Schilen ader eynaugicht

Strabo Luscus
Lecutiens
Onoculus
Monophthalmus

Schilt

Clypeus
Scutum Umbo

Schiffe.

Naues Puppes
Rathes Classen
Naucula
Naucule
Lymbe Larine
Prore Biremes
Tremes

Schinden.

Excoziare
Dilaniare
Dilacerare
Excruciare
Exulcerare
Exasperare
Exenterare
Eruscare
Diuellere
Extorquere
Rescindere
Exacerbare

Schimpf

Jocus
Ludus
Luxus
Risus

Lasciua

Schiffen

Nauigare Remigare
Vela dare
Traicere
Committere se velis
Credere se velis
Dehere pelago
Helificare
Incumbere mari

Schuffel

Scutella Lanx
Patina Patella
Paropsis

Schaff.

Ouis Aries
Laniger
Balans
Bidens Veruex
Bidental

Schone frawe.

Pulchra
Bella
Formosa
Procera
Splendida
Venusta
Nitida
Adulter Decora
Clara Elegas
Speciosa
Honestra

schuldt geben

Referre culpam
Referre acceptam culpam
Transferre culpam
Docare in culpam
Ascribere culpam
Imputare culpam

schon latein.

Polit⁹ charact. Ornatus
stil⁹. Elegas dicendi
Pulcher oronis. Nilus

De litera S

schwindel.	Fluidum Senile	Turbidū. Dietum	Ferre Pulsare Flagellare Sauciare	Verberare Tundere
schweißstuch.	Turbo Graue Laboriosum	Difficile		
schwein.	Porcus Sus Schrophā Verres	Porcellus Sucus Aper		
schule.	Schola Studium triuiale Studium priuatum Gymnasium Pedagogium Palaestra	Sutor Calceolarius Calcearius		
schulmeister.	Truialis magister Ludi magister Pedagogus Pedotribes Pedotriba Pedonomos Archididasculus Gymnasiarcha Gymnasiarches Scolastici cetus modera rator. A gens prefecturaz gymnasticam Scholastici ordiis pfect ⁹ Gymnasticā dignitatē ge rens	Sutor Calceolarius Calcearius		
schwach	Debile Imbelle Imbecille Languidum Molle Rugosum Solutum	Fragile Decrepitū Fluxum		
schwere.	Arduum Haud facile factu Magni laboris Wagne difficultatis			
schwerth	Gladius Ensis Spatula	Gladiolus Aducro Sica		
schuster.		Calciator Calceolarius Calcearius		
schuch.	Calceus Calceamen Calceamentum Calcearium	Caliga Calceatus		
schweren.	Jurare Per sacra iurare Deum in testem vocare	Deiurare Coluber		
schlange	Serpens Dipera Hydrus	Anguis Coluber		
schlos.	Castrum Arcicula	Arx Castellum		
schlaffen	Dormire Sopire Somnum capere Quiescere Dormitare			
schlaen	Percutere	Ledere		
schlittē			Carpentum Essedulū Biga	Essedum Vehiculum
schmeichler			Adulator Assentator Palpo	Palpitator
schmeicheln.			Blandiri Assentari	Adulari Palpitari
schimpffwort.			Facecie dulces Sales mordaces Focis Focosum Milesium	Lapidum Orbanitas Ludicrum Fabulosum
schmincken			Fucare Purpurare Facere vultū Picturare no colore colorare thyrso more tingere	Rubicundare facie arte genas rubicundū Agas Agas
schnellkommen.			Aduentare aduolare Celeriter ventre Aduentū maturare	
schnel			Celer Alacer Agilis Efficax Adaturus Prematurus Feruidus	Velox Impiger Diuidus Preceps Festinat ⁹ Precupidus

De litera S

Schnelligkeit. Velocitas Celeritas Leuitas Pernicitas Agilitas Macritas	Spyler. Lufor Aleator Pecunie ludo psumptor Aleo	Secretarius Tabellio Ribellio
Lzweyck. Surculus Ramusculus Frutex	Spichwort. Prouerbiū Edagium Dicterium Paremia	Strick Restis funis Funiculus Rudens
Schnod mēsch Uilis hō Homunculus Homuncio Homulus Homululus	Speisse. Libaria fercula Dapes Epule Esca Libus Obsonia Esculenta Edulia	Stethe. Assidue Fugiter Sedulo Continuo Peruigil Perpetim
Schneider Sartor Sarcinator	Spang. Bractea Bracteola Bulla fibula	Streiter Bellator Bellicosus Prelator Bellax Pugnar Acer Belliger Bellipotens
Schnuppe Catatus Loriza Distillatio Catastagnes Brancus	Schreien Vociferare Exclamare Clamitare Intonare Vocē magnā emittere	Starck. Validus Prestans Inreptidus Infractus Pectorosus Sansonis
Schrift Scripture Litere Historie Commentarij Monumenta Annales fasti Libri veteres Manus	Speyen. Vomere Euomere Vomitum emittere Vomitum eijcere	Stammeln Titubare Vacillare Labare Rutare Hesitare Trepidare Estuare Dubitare Ambigere Fluctuare
Schreib gezeug Atramentarium Calamarium Pennariū Theca pennaria Theca calamaria Pugillar Graphiariū	Schreiben. Scribere Perscribere Scriptitare Exarare Obstrepere	Stein. Lapis Saxum Petra Silex Scopulus Rupes
Spilē. Ludere Operam dare ludo Ludo intendere	Stadt Ciuitas Vibs Castellum Municipium	Standt. Status Lex
Spilē vff dē seil Artē funābuli exercere Funambulū preferre Schenobatem agere	Statschreyber. Notarius Scriba Manifestarius	Streitbar. Militaris Hostilis Bellicus Castrensis
		Streit Pugna Certamen

De litera S

Dimicatio Contentio
 Bellum Conflictus
 Prelium Arma
 Mars Uiles
 Congressus

Straffen.

Reprehendere
 Castigare Corrigere
 Emendare Culpare
 Corripere Obiurgare
 Subiurgare
 Improbare
 Vituperare
 Obtrectare
 Arguere Criminari
 Infimulare
 Obijcere
 Postulare Expostulare
 Vitis dare
 Renunciare
 Redarguere Refutare
 Increpare Occupare
 Inculcare Punire
 Premere Confligere
 Recognoscere
 Repastinare. Retractare
 Intremere. Admouere

Stecher

Satelles Excursor
 Emissarius
 Mercennarius

Streytē.

Bellare Dimicare
 Certare Decertare
 Bellagerere Pugnare
 Litigare
 Certamen inire
 Aciei se accingere
 Arma rapere
 Arma mouere
 Contendere armis
 Versare bella
 Arma parare
 Martis opus exercere
 Manum conserere

Stadt gebē.

Cedere assurgere
 Locū dare. Retrocedere
 Pessum ire

Sterbē.

Adori Moriri
 Obire Interire
 Diem obire
 Adortem obire
 Vita excedere
 Occumbere
 Animum expirare
 Animam efflare
 E vita migrare
 Res humanas deserere
 Peragere mortem
 Dissolui Exanimari
 Discedere ex hac vita
 Vita in mortē pmutare
 Finire vitam
 Migrare de seculo
 Recedere a vita
 Spiritus fato dare
 Spiritum deponere
 Vitam ponere.
 Expirare
 Fato concedere
 Agere animam
 Excedere e viuis
 Defungi vita
 In pace quiescere
 Obdormire in dño
 Debitū carnis soluere
 Rebus hūanis excedere.
 Hube carnis detegi
 Ad manes descendere
 Ad orcum migrare
 In orci familiā nūerari
 Plutonis regna subire
 Tartara petere
 Carcere mortis liberari.
 Depositū deo reddere
 Fato rapi
 In erebum demergi
 Petere manes

Stube

Dicta
 Hybernaculum
 Hypocaustum
 Vaporarium

Studiren.

Studere
 Studere libris
 Studere libros
 Studere in libris
 Studere in libros
 Insistere lectioni
 Vacare lectioni
 Vacare in lectionem
 Asserere se studijs
 Asserere se libris
 Asserere se in studio

Stelen

Furari
 Subtrahere
 Surripere
 Clepere
 Subducere Sublegere
 Furtum facere
 Peculari
 Depeculari
 Apagare
 Furto auferre
 Clamdestine amouere

Sternsehcr

Planetarius
 Astrologus
 Caldeus
 Genethiacus
 Athematicus
 Sydere superstitionis p
 fessor

Stelle Dich mē lich

Virum te ostendas
 Fortem te prestes
 Tuaris te
 Sustentes

E

De litera T

Sackpfeiffer Vtricularius Alcaules	Schweigē. Tacere Silere Conticere Obticere Reticere Conticescere Silentio preterire Pythagorasare Silentio pertransire Digito cōpescere labellū Comprimere labia Fauere linguis	Seichtopff Urinale Scaphium Matula Abatellio	De litera T Tantzē. Horisare c Ducere choreā Indulgere chiasī Insultare baccho	Teufel Diabolus Demon malignus Malignus spiritus Lacodemon	Teylich. Particulatim Articulatim Membratim Generatim Gradatim Per partes Per muros Per species	Teylen. Diuidere Separare Distribuere Segregare	Sciungere Distungere Wappa Gausape Distrahere Discriare Disparare Abiungere Dissoluere Dissociare Deicere Disturbare Disrumpere Scindere Partiri Secare Distinguere Semouere Dimouere Dispergere Dissipare Diffundere Discutere Diuellere Sequestrare	Tapet Tapeta Aulea Paripatasmata Peristromata	Theurheit Inopia frugum Egestas victus Annone caritas Fames Inedia	Thyer Animalia Animantia Armenta Animata Belue Pecudes	Tichten fingere facere Mentiri Simulari Dolum adhibere Dolis agere Fraudulenter agere	Trinkē. Bibere Potare Potureficere Haurire potum Ingurgitare Obriuerē hausto Proluere potu	Tischtuch. Mors	Tugent. Virtutes Laudes Beneficia Merita Officia Res geste	Thoten Necare Interficere Trucidare Obtruncare Mortificare Jugulare Tollere Interimere Occidere Perimere Mactare Exanimare Infigere mortem Necidedere Extinguere D. tam eripere Vita spoliari Vita priuari	Thur. Janua Porta Limen Valua Vestibulum	Thorheit Dementia Infantia Lecitas Stulticia Aesania Stoliditas	Topffer. Figuli Lutifiguli Plaste Fictores	Todt. Obitus Ledes Lades Strages Letum Mors	Hex Interitus
---	--	---	---	---	--	---	--	---	---	--	---	---	---------------------------	---	--	--	--	---	--	-------------------------

Betrost ad kun

Audax Animosus
Intrepidus Securus
Ferox Fretus
Fidens Confusus
Auidus

**Turstig ad
kunttheit**

Audacia Audentia
Temeritas
Confidentia
Arrogantia

Thun.

Agere Gerere
Administrare
Facere Efficere

Thungen.

Occare agrum
Stercorare agrum
Retificare agrum
Impinguare agrum fimo
Aspergere agrum letamine
Refouere agrum stercozatōe

**Trefflich ad
achtbar.**

Prestans Excellēs
Egregius Eximius
Insignis

Trefflich Ding.

Bes magni ponderis
Ardua Seuera
Seria Grauis
Non iocosa

Trosten

Solari Consolari
Solatio est
Solatium adhibere
Solamen afferre

Tragen

Portare Ferre

De litera B

Bestare Baiulare
Sustentare
Subleuare
Oblectamentum

Trost.

Solatium
Leuamen
Requies

Treyben

Pellere Agere
Logere

De litera B

Uater

Uater

p Parens
Genitor

Uaterland

Patria Natale solum
Genitale solum
Paterna domus
Sedes domestica
Paterni lares
Paterna limina
Sedes natalis
Petrie edes
Patrium solum
Limen natale
Patrij penates
Domuitio genitalis

Uilleicht

forte fors Fortassis
fortasse forsan
forsitan fortuna

Uerszmachē

Excudere carmina
Carmina describere
Procudere carmina
Versibus complecti
In nūerum redigere

Uilleuthe.

Multitudo hominum
Frequentia hominum
Copia hominum

Uorachten

Improbare Obprobare
Exprobare
Oppugnare
Repellere Refutare
Redarguere
Extenuare Deficere
Contemnere Aspernari
Floccipendere
Nihilipendere
Nihilifacere
Naucipendere
Nihili ducere

Uorbornē.

Comburare
Exurere Cremare
In rogum ponere
Complecti flammis
Lingere flammis
Igne absumere
Incendio inuoluere

Uorbundē

Obligatus
Obnoxius
Obstrictus
Zistrictus
Deditus
Deuolutus
Deuinctus
Mancipatus

Uorbieten.

Prohibere
Inhibere Uetare
Lohibere Interdicere

Uorbracht

perfectū
Consumatum
Absolutum

Uortzeren.

Consumere

De littera V

<p>Absumere Uozare Decoquere</p>	<p>Elidere Deuozare Sorbere</p>	<p>Temporarius Momentum Mobilis Instabilis Inconstans. Flexibilis</p>	<p>Auro impleri Vorgehen. Periturum Interiturum Intermoriturum In preceps iturum</p>
<p>Postulare Reposcere Erigere</p>	<p>poscere Petere Repetere</p>	<p>Fluxus Variabilis Volubilis</p>	<p>Vorhaldunge. ader erlich haltē Observantia Observatio Honor Cultura Admiratio</p>
<p>Piget Penitet</p>	<p>Tedet Offendit</p>	<p>Corumpere Deprauare Exulcerare Muneribus corrumpere Inficere pecunia</p>	<p>Vorhaldunge. ader erlich haltē Observantia Observatio Honor Cultura Admiratio</p>
<p>Abscondere Obscurare Obducere. Celare Condere. Obnubilare Cooperire Obturare Obruere Claudere</p>	<p>Occultare Obfuscare Obumbrare Nubilare Operire Legere Recondere Abdere</p>	<p>Vorgelten. Pensare Repensare Compensare Reddere Referre reportare Restituere Dicem rependere Parem gratiā reddere</p>	<p>Vorhindernusz Impedimentum Offendiculum Offensiculum Obstaculum</p>
<p>Vordachte red Obscura oratio Perplexa Vaud dilucida Minime luculenta</p>	<p>Vorderlich. precipue Maxime In primis Primitus Prime</p>	<p>Abolere Desinere Delere Diluere Antiquare Irritum facere</p>	<p>Vorhaldē. ader erlich haltē ante oculos habere Magnificare Reuereri Venerari Solere</p>
<p>Votentlichen ader nachuolgē Imitari Effingere Representare</p>	<p>presertim potissimū primo primitus Ante omnia</p>	<p>Ignoscere Veniā dare Penam remittere Remittere culpam</p>	<p>Vorgehen. parcere Amplexari Solere Amplecti Charum habere Plurimi facere Magni estimare Amplexare</p>
<p>Vorgēcklich. Transitorius Caducus Labilis Temporaneus</p>	<p>Vorgulden Deanrare Inaurare Auro ditare</p>	<p>Oblivisci Excidere animo Non succurrere animo Tradere obliuioni Obluionem facere Delere obliuione Dare obliuioni Memoria excidere Memoria elabi</p>	<p>Vorhardt. Obstinatus Pertinax Rigidus Durus Difficilis Infractus</p>
			<p>Vorheissen Promittere Polliceri Recipere Spondere fidem dare fidem interponere</p>
			<p>Vorhindern Impedire Inhibere</p>

De litera V

Occupare Detinere
Perturbare Uexare
Vorhin.

Prius Olim
Antehac
Antehoc tempus

Vorhindert.
Impeditus
Prepeditus
Implicitus Inquietus
Obrutus
Interceptus

Voriaget.
Fugatus Pulsus
Eiectus Profugus
Extorris Exul
Exterminatus
Exturbatus

Vorlassen.
Derelinquere
Deserere Desistere
Destituere Deficere

Vorkauffen.
Vendere Venundare
Vendendum exponere
Venalem habere
Venum exponere
Precium iudicare
Vaste submittere

Vormackelt.
Maculata
Lommaculata
Polluta Temerata
Impura Infecta
Tincta

Vorneidē ader.
hinderlist vben.
Insidiari
Insidias moliri
Insidias machinari
Insidias tendere

Vornichtē.
Frustrari Destruere
Nihil facere
Exinanire

Vormanen
Monere
Commonefacere
hortari Dehortari
Exhortari Cohortari

Vorrede
Anteloquium
Initiū Prefatio
Exordium Preludium

Vornemen
Intelligere Accipere
Attendere Cognoscere
Discere Videre
Sumere Tenere
Adiudicere Iudicare
Sentire Perspicere
Noscere Callere
Maurire Percipere

Vornemick
Ingeniosus Industrius
Callidus Candidus
Dexter Agil Studiosus
Efficax Uegetus
Assiduus Acer
Auidus Intentus
Gnauus Impiger
Experiens

Vorsunen.
Placare Sedare
Pacare Blandiri
Mitigare Adollire
Mulgere Lenire
Impetrare|gratiam
Conciliare
Benignum facere
Inire gratiam

Vorschmehe
Contemnere Despicere

Spernere Fastidire
Superbire Dedignari
Vorseumen.

Negligere Non curare
Dissimulare Auertere
Dare neglectul
Nihil in rem facere
Vorspotten ader
Vorhonē

Deridere Illudere
Insultare Exagitare
Subsannare
Despectui habere
Ridiculo habere
Derisui habere
Contemptui habere
Ludibrio afficere
Aspernari Respuere
Respicere Refutare
Renuere Abnuere
Recusare Repudiare
Irridere Despuere
Aduersari
Paruipendere
Uilipendere
Paucipendere
Nihiliducere
Nihil estimare
Floccipendere

Vorschaffen.
Disponere
Ordinare
Collocare

Vorsichtick.
Prouidus
Lautus
Gnarus
Sciens
Sapiens Cordatus
Circumspectus
Vigilans

Vorschlingen
Glutire Deglutire
E iij

De litera B

Aborbere	Insumere	Mulctare exilio	De hercules
Absumere			Ab hercle
	Vorsetzen.	Vorsunlich	Mediusfidius
Statuere	Instituere	Pacate	Sedate
Constituere		Tranquille	
Cogitare		Vorrawe.	Castor
Decernere	Destinare	Credere	De castor
Deliberare		Committere	Per castor
Proponere		Aliorum fidei credere	Vorwilligung.
Statutum habere		Vorstarren	Concordia
Vorsagen ader		Stupere	Consensus
vorleycken.		Marcere	Conspiratio
Negare	Refugere	Marcescere	Pactum
Pernegare	Recusare	Sensu carere	Pactio
Inficiari	Inficias ire	Vorderbtis	Placitum
Contradicere		Peruities	Conuentio
Abnuere	Renuere	Clades	Vorwundern
Reclamare		Euersio	Adiroz
Resistere		Tempestas	Admiroz
Tergiuersari		Ruina	Demiroz
	Vorstoren.	Vorwar	Vorwunden
Inquietare	Adolestare	Lerte	Vulnerare
Turbare	Conturbare	Dere	Sauciare
Obturbare		Profecto	Osauciare
Perturbare		Nempe	Percutere
Interpellare		Immo	Infigere vulnus
	Vorsehen.	Age vero	Vō dē redē wir
Consulere	Prescire	Sane vero	ein ander mal
Prospicere	Lauere	Jan vero	Postea de his
Prouidere		Enimvero	Mac de re alias
Augurari		Atuero	Sed de his pluribus
Preoscere		Plane	Sed de his alias
	Vorsigeln.	Quippe	Von mir
Obsignare literas		Proculdubio	me
Adunire sigillo		Omnino	Ex me
	Vorsenden	Scilicet	
Relegare		Atqui	Von nothen ist
In exilium mittere		Apprime	Recesse est
Exilio damnare		Reuera	Opere precium est
Exterminare		Utique	Opus est
Proscribere		Quidni	Oporet
Exulem agere		Sane	Necessarium est
Extorrem agere		Haud dubie	Vol sauffen.
		Hercule	Inebriare
		Hercle	Suffundere
			Gre cari
			Per gre cari
			Libero patri parentare
			Poculis indulgere
			Euacuare calices

De litera B

Non iugēt auff.

A puero
 A tenera etate
 A teneris annis
 A prima lanugine
 A primis etatis tētibz
 A tenerz (vt greci) aiūrvn
 A inchoatione vel vnguibus
 Ab initio etatis
 Ab ipsa vsqz adoleſcentia
 A cunabulis
 Ab ineunte etate
 Ab impubibus annis
 A florida iuuenta
 A prima vsqz infantia

Volkomlich

Perfecte
 Ad vnguem
 Ad amussim
 Ad perpendicularum
 Ad libellam
 Examussim
 Pensiculatum
 Ad normam

Nō crist geburt.

Anno a natali xpiano
 Anno dnice incarnationis
 Anno virginēi partus
 Anno dnici natalis
 Anno catholice veritatis

Volkomlicher.

Apertius Planius
 Oberius Copiosius
 Conuenire Consentire
 Quadrare Congruere

Ungehorsaz.

Rebellis Contumax
 Refractarius
 Inobediens
 Obstinatus

Am meint willē

Meo nomine
 Meis verbis
 Mea vel mei causa
 A dea ex parte
 In rem meam agere

Am des willē

Propter illum
 Ob illum
 Causa illius
 Gratia illius

Annutzist.

Gratis Inuanum
 Frustra Incassum
 Inaniter Inutiliter

Amgeben

Ambire Sepire
 Lingere Circundare
 Obsidere Submouere
 Munire Vallare
 Stipare Obducere
 Circumuenire
 Strūg vrgere latus

Amblauffer.

Errans Errabundus
 Erro Inconstans
 Vagans Fugitiuus
 Circulator Vagabundus
 Circumforaneus
 Ardelio Palans

Unachtsam.

Nichil reputans
 Nichil sciens
 Inaduertens
 Nichil pensi habens
 Nichil respiciens

Amkeren

Euertere
 Conuellere
 Eucere
 Euellere
 Prosternere
 Rabefactare Concutere
 Quassare Eruere

Unachtsamkeit

Negligentia
 Indiligentia Incuria

Unedel.

Ignobilis Inglorius
 Humilis Ignotus
 Obscurus Sordidus
 Malignus Spurcus
 Angustus Abiectus
 Vilis

Genere abiectus

Genere infimo

Genere obscuro

Sine humili natus

Unerlich.

Inhonestū Deforme
 Fedum Turpe
 Flagitiosum
 Tetrum Infame
 Criminosum

Vnuorschept sei.

Inuerecundum esse
 Deponere verecundiam.
 Soluere pudorem
 Perfricare frontem

Unweisslich.

Stulte
 Demente
 Temere inconsulte
 Negligenter
 Inconsiderate
 Insaniter
 Inspienter
 Improvide

Vnuorschempt

Libidinosus
 Corruptor
 Adulter
 Obscenus
 Intemperans
 Immodestus
 Impudicus
 Dissolutus Effeminatus

De litera B

Incestus Lasciuus
Probrofus Maculosus
Turpis Contaminatus
Inhonestus Mollis
Flagitiosus Deformatus
Inquinatus Fecus

vnwissende

Indoctus Rudis
Idiota Ignarus
Incomptus Inurbanus
Horridus Incultus
Vulgaris Nesciens
Imprudens

vnweisz.

Ignauus Iners
Segnis piger
Insanus Tardus
Delirus Desidiosus
Ratione carens
Mente captus
Rationis expers
Phreneticus
Ocij cupidus
Laborem fugiens
Inefficax Stultus
Stolidus Vanus
Imprudens
Insipiens
Insipidus fatuus
Imperitus Hebes
Obtusus Excors

vnweissein

Delirare Desipere
Desipiscere
Delirium esse

vnwillig

Molestus Egere
Egerrime Grauer
Acerbe Indigne
Coacte Dolenter
Non libenter
Molliter
Inuitus
Inlubenter

Impatientissime
Compulsus
Haud constanter
Haud equo animo
Inique fero

vnbedacht.

Improuide
Inconsiderate
Temere Propere
Precipitanter Incosulto
Imprudenter Exte
Improuiso
Impremeditato
Sineratione

vnvorsehen.

Fortuito Inesperato
Eximprouiso. Exisperato
Preterspem
Inopinato Sorte
Tumultuario
A casu Casu
Preters opinionem

vnbescheiden

Incompti inordinati
Turbati Sordidi
Perditi Dispersi
Indigesti incompositi

vnD auch

Etiam Recnon
Atilominus ita

vnD den benatē

Inter primos
In primis
In primoribus
Inter principes
Inter primarios
Inter optimates

vnDerscheid.

Differentia est
Interest Differt
Refert
Discrimen habet

vnDerweisen.

Erudire Imbuere
Instituere Instruere
Docere

Literis ornare

vnDworffen|ist.

Subiectus est
Subiacet alteri⁹ impto
Paret alterius ditioni
Paret laterius imperio
In aliena potestate est

vnDertruckē.

Opprimere
Deprimere
Adergere Deicere
Subigere Coprimere
Sub legem mittere
Conditiones dare
Affligere
Prosternere Euertere

Obnuere

Sopire

Eludere

Pessundare

Contundere

Frangere

Conterere

Coercere

vnDertenick

machē.

Subicere
Subdere
Substernere
Sub iugum mittere
Subigere
Subiugare

vnD einer figur.

Sub figura
Sub specie
Sub imagine
Sub pallio
Sub umbra
Sub velamine
Sub similitudine

De litera B

Sub obtentu
Sub pretextu
Sub inuolucro

Udermeister

Collaborator schole
Lector schole
Hypodidasculus

Ungetzird rede

Incultra
Allepida
Incondita
Arida
Tenuis
Ieiuna

Ofo Adacra
Insiptida
Contorta
Tortuosa
Temeraria
Confusa

Ungewisz.

Duble Ambigue
Aduerse Trepide
Incerte Lasse
Inconstanter

Ungleich

Dissimile
Dissonum
Dispar
Discrepans
Absurdum
Distant
Discors
Uarium
Diuersum
Differens
Alienum

Ungestumikeit.

Procelle Uenti
Turbines
Fulgura
Tempestas fragor
Contra fulmina
Dis celestis
Dis maritima

Unfruchtbar.

Infructuosa Sterilis
Infecunda Adacra
Exilis Arida
Eresa Sicca
Ieiuna Auda
Tenuis
Haud fertilis
Haud ferax

Ungestumig sei

Insolenter agere
Insolentiã pre se ferre
Insolentem se exhibere
Inconsulte agere
In opportunũ reddere

Ungleichheit.

Dissimilitudo
Disparitas
Imparitas
Inequalitas
Immensitas
Incomparabilitas

Ungluckselikeit

Infecilitas. Infortuniũ
Diuersitas Egritudo
Improsperitas
Inualitudo

Ungluckseligk.

Diffortunate
Inauspicato
Sinistro pede
Sinistro alite
Inprospero omine

Unhofflich ad voracht.

Inurbanus Ikulticus
Leuis Inconditus
Inpolitus Inadoc
Rudis Seanis
Inefficax
Tardus
Obtusus
Impudens

Stolidus Incomptus
Horridus Incultus
Sordidus Abiectus

Dulgaris
Humilis
Barbarus Sarbasculus
Inquinatus
Contaminatus
Corruptus Inflatus
Dentofus Vanus
Inanis Spurcus
Difficilis Dirus
Iliberalis
Angusti animi
Abiecti animi

Unlust.

Sordes Sordicies
Sanies Scabies
Putredo Pedor
Illuues Squalor

Unreinickelt

Luxuria Libido
Cupido Spurcicies
Immundicies

Unsit.

Sepum Seuum
Sebum Aruina

Untraw

Iniquitas Perfidia
Fallacia Improbitas
Peruersitas
Malignitas
Punica fides
Breca fides
Sublesta fides
Subdola fides

Unnutzlig redẽ

fundere verba
Effundere verba
Futire Garrire
Effutire Blaterare

Uourteilt.

Damnatus est patibulo

De litera W

Addictus est morti
Condemnatus est
Destinatus est
Mancipatus est
Deditus est
Deditus est patibulo
In huc sententia lata est.

Hiposarca
Asclites. Timpanites
wanne
Dolium Tinium
Aquimmarium
wasser.

Dirigere gressus
Ferre gressum
Iter detendere
weys
Sapiens Peritus
Prouidus Lautus

De litera V

warfager.

Aqua Unda
Lympha Latex
Scaturies Scaturigo
Scatebra

Expertus
Strenuus
Astutus
Consultus Callidus

Vgures
a Diuinatores
Wagi
Salitores Auspices
Astrologi
Haruspices
Mathematici Arioli
Plenetaryj Sortilegi
Phitonisse Senetliaci
Horoscopi

walt.
Sylua Remus
Lucus Saltus
wachsen.
Crescere Coalescere
Arborescere
Pullulare
Exilire Exuberare

Disertus
Circumspectus
Gnarus Sagar
Prudens
Lordatus
Versutus Solers

wachug.
Uigilia Vigilie
Excubie Stationes

wecknemen.
Diripere Auertere
Amouere Eripere
Semouere Dimouere
Diuidere Dissoluere

Prudenter Gnauter
Solertes
Scienter Laute
Graphice
Industrie
Scitissime

wechter.
Vigil Speculator
Procubitor Excubator

weckziehen.
Decerpere Duellere
Distrahere Detrahere
Tollere

widerumb.
Iterum Contra
Kursus
Aduersum

wagen
Currus Curriculus
Plaustru Quadriga

wagner.
Secedere Concedere
Recedere Pergere
Proficisci

widerstreiten
Litigare
Furgari
Altercari
Rixari
Insectari
Verba inijcere
Compellere

waltforster
Rotarius
Plaustrarius
Quadrigarius

wassersucht.
Petere aliquem locum
Se recipere in aliquem lo
cum

widerstehen.
Resistere
Obstistere
Repugnare

Sylvarum custos
Saltuarius custos
Remoris antistes

Se conferre
Prosequi iter
Maturare iter
Arripere iter
Ingred i iter
Habere iter
Accingi itineri
Pedem ferre
Pedem referre
Destigia moueri

Intercus
Hydrops
Hydropisis
Subtercus Psicrochrelia

De litera W

Impugnare	Oppugnare	Argentarius	zweylich recht.
Aduersari		Mensarius	Jus seculare
Refragrari		Pecuniarum campores	Jus civile
Obluctari	Reluctari	weinen	Jus imperiale
Obniti	Reniti	Flere Gemere	Jus scriptum
Exagitare	Insequi	Lugere Plorare	Jus papirianum
Offendere	Verare	Plangere Singulare	wegknemen.
Recusare	Renuere	Lachymare z lachrymas	Auferre
Obuiare	Occursare	Suspirare (ri)	Subtrahere
Rebellare		Dociferare Lamentari	Surripere Eripere
Interpellare		Olulare Singultire	Tollere Subducere
Obmurmurare			Spoliare
widerseßlich ad		wecktreibē.	zweyßmachē.
widersteher.		Pellere Propellere	Albare Dealbare
Repugnans	Inimicus	Expellere Amouere	Landefacere
Infestus	Fratus	Remouere	weyß sein
Contrarius		Summonere	Albere Albescere
Aduersarius		Abigere Auertere	Albicare Landescere
Oppositus	Officiens	Fugare Amoliri	weyß.
Obstans	Obstinatus	Propulsare	Albus Candidus
Petulans	Procap	Prohibere	Aineus Lacteus
Proteruus	Iniuriosus	wenich.	Eburneus Lycneus
Waledicus		Modicum Parum	weyßbroth
Conuiciator		Parumper Paulum	Simila Siligo
Confectator		Paululū Paulillum	wiberkomin.
widerseßzūg.		Paululū Paululum	Reuertere
Rebellio Defectio		Paulo Minimum	Reuerti
Inobedientia Insultatio		weywißch.	Redire
Insultus		Effeminatus Exanimat ⁹	Deuenire
Oppugnatio		Mollis Adulteris	Repedare
Contumacia Pertinacia		Timidus	Regredi
Obtrectatio		wein	Reuere
Aduersatio		Vinum	Recurrere
weyßheit		Aberum	Remigrare
Solertia Acumen		Bacchus Diacchus	wegh.
Ingenium Ars		Falernum Bromius	Iter Via Lalis
Calliditas		Semeleia proles	Limes Semita
weckuorlegē		weszen	weichlig ernert
Insidiari		Essentia Quiditas	Molliter nutritus
Insidias locare		Natura	Delicate genialiter indul
Insidias struere		Ratio	genter educatus.
wechßeler.		Quod quid est	
Trapezita Numularius		Quod quid erat esse	

De litera W

widerwertige
ding ader sache

Aduerse Dubie
Lapse Trepide
Aere Afflicte

Res Tristes
Perturbate
Imbecilles
Enualide
Languide
Fatigate
Fracte

wirt tzugelassen

Admittitur
Conceditur
Datur

Tribuitur

wirde.

Dignitas Dignatio
Honor Amplitudo
Adestas Fastigium
Splendor Gradus
Gloria Laus
Honestas Celebritas
Decus fama
Nomen Spinto

wirdick.

Venerabilis
Venerandus
Suspiciendus
Reuerendus
Spectabilis

winth.

Ventus. Flatus. Spūs
Aura Procella

wie.

Quomodo Qualiter
Quo pacto Quarōne
Quemadmodum
Qua via Quo initio

wie ferrhe.

Quousq
Quatenus

Disquequo
Quem ad finem

wiewol.

Quamuis Quamq̄
Esi Licet Tametsi

wille

Voluntas Mens
Propositum
Vis animi
Consilium Sententia
Iudicium Ratio

wir leidē armut

Adseria premimur
Calamitate afficimur
Erumna fatigamur

wider tzu ym sel
bestkommen

Ad se redire
Adm recipere Reuocare
animum

Sedem mentis recipere

wol lebē

Conuiuium Cōpotatio
Symposium

wirtschaftt mey
ster.

Conuiuij prepositus
Symposij prefectus
Compotationis prepositus
Symposiarches
Posiarches

willicklich

Ultero Voluntarie
Sponte Lubens
Lubenter Libenter
Obnixus manibus
De industria

winterhaldē.

Hiemare Hiernare
Hiemem agere

wie heystu.

Quis vocaris
Quomodo nuncuparis
Qui nominaris
Quo nomine vocaris
Quo nomine diceris
Quod tibi nomen est
Quid nominis tibi est

woche

Hebdomas
Hebdomada
Septimana Octiduum

wirth.

Hospes Laupo
Stabularius

wol

Bene Sella Bellule
Pulchre Perbelle

wage

Libra Libella
Simbella
Statera

wolredesam.

Disertus Eloquens
Facundus

wunderwerck

Adonsfra Portenta
Prodigia Ostenta
Auspicia Auguria
Omnia

wunderlich

Admirabile Admirabile
Mirificum Incredible

wuthen sein.

Bacchari Grassari
Debacchari

wuste

Deserta Inculta
Inhospita Depopulata
Desolata

¶ finis.

De vocum proprietatibus seu termini-

noꝝ differentijs in libellum Synonymoꝝ annotatio ex **A. T. L.** et ex compluribus receptissimis **Oratorum** ac **Poetarum** campis nouiter selecta et ad alphabeticum ordinem composita atq; reposita.

Hieronimus Cingularius Aurimō tanus Lectori felicitatem.

Collegi nuper in vsum vestrum q̄ potui multa Synonymoꝝ collectanea: candidi lectores: quibus eandem rem pluribus verbis explicare possitis: que tametsi propria sunt et a receptissimis scriptoꝝ vsurpata. attamen si verborum proprietates nauiter et studiose pensitauerimus. ea confundere. quādoq; atq; differre sentiemus. Quapropter secundo iam loco vocum proprietates annotauimus. quibus neglectis multum videbitur de **Oratoria** dignitate detractum. et quamq; munus hoc cartaceum. generosis adolescentibꝯ dicatum: oppido q̄ pusillum non cumulate satis: singula exquisite et ad libellam complectatur: atq; officio suo respōderit. habet tamen ea que me hercules in vno eodēq; opello minime comperietis diuinis vestris ingenijs plurimum profutura. quibus lectitando luculentissimos politioꝝ literarum professores continuo aliquid adijcere valeatis. et codiculum hunc nostrum tanq̄ Synonymoꝝ **Heteronymoꝝ**q; thesaurum augere. colere. amare perq; dies perq; noctes in manibus tractare. sentietis hunc vobis non fuisse inutilem neq; impertinentem quem hoc pacto inceptabimus.

Orum proprietates: quas di-

Verfas rerum significationes appellitamus: varias esse nemo est qui id nesciat. Sunt enim verba quedam Synonyma. quedam **Homonyma**. quedam vero **Heteronyma**. Synonyma que et **Polyonyma** vocantur sunt. que sub diuersis vocabulis idem significant. neq; vlla differentia nominum redditur ratio. de quibus satis superq; diximus. **Homonyma** vero sunt que vna voce multa significant. vt nepos. acies. de quibus hic nihil dicturi sumus. **Heteronyma** autem sunt que a multis eq; nominibus res singulas tenent. verum in his habet rationem diuersitas nominum. vt homo. terrenus. mortalis. homo enim ab humanitate dicitur. terrenus a terra. in qua cuncta gignuntur. **Mortalis** a necessitate mortis. quozum discrimina ac proprietates hic annotauimus in hanc formulam.

f

De litera A

Alter de duobus dicitur

Alius de multis
Ad amicum vado
Apud amicum sum

Amicus animi est

Amator vero corporis est

Abducimur vnde nolumus

Ducimur quo volumus

Adiutores in re bona dicuntur

Impulsores in re mala

Agere est aliquid vel necessarium fa-
ere

Agere voluntarium. Agit qui iustam
rem dicit

Orat qui animo dimisso precat. vt qua
si beneficium presteretur

Annales oino id sunt quod historie

Historie non omnino id sunt sunt quod
annales quamuis vtrumq; sit reru ges-
tarum narratio

Historias esse aiunt reru gestaru vel
expositionem vel demonstrationem

Annales vero esse cu res geste plurium
annoꝝ obseruato cuiuscunq; anni ordie

deinceps componuntur

Diariū vero cu no p annos. sed per dies
singulos res geste scribuntur

Aperte ad verba pertinet non obscura.

Palam ad presentiu multitudinem et
qualitatem frequentis loci

Argumentari est argumētis vti ad re
probendam

Dicere est amplificatione vti ad rem
ad delectandum commouendumq; ora-
torem oratione perpetua

Aegrotatio in corpore est

Aegritudo in aīo. Est etiam animi ad-
uersante ratione contractio

Angor est aegritudo premens

Luctus aegritudo est ex eius qui cha-
rus fuerit interitu acerbo

Accidit aliquid aduersi. Contingit ali-
quid pulchri. Apud personam cum lo-
co significat

Penes personam et dñm ac potestatem
quod trahitur a penis

Abgregare est ab grege ducere

Adgregare est ad gregem adducere

Abalienatus que quis a se remouerit.

Amita patris mei soror dicta. quia a pa-
tre amata est. nam plus sorores a fra-
tribus q; fratres diligi solent videlicet

pppter dissilitudinem personaru

Matrtera e matr; soror q; si mat' altera

Et dñam reru sciat. vel cu dicim' Sci-

pio e bellator. at M. Lato orator.

Amare vim habet maiorem

Diligere leui' amare. Lice. ad Brutū

Sic igitur facies et me aut amabis. aut

quo contentus sum diliges

Alere est victu tpali vitam sustinere.

Educare aut ad facietatem ppetua edu-

Arce' suspensus appellat fornic (care-

Arquus non nisi in celo. quem irim Po-

ete dixerunt

Animus est quo sapimus

Anima qua viuimus. sine animo ani-
ma est debilis. hinc animus ad intelli-

gentiam tributus

Auspiciū e auū conspectio et q; ex vola-

tu auū scentur et vocibus

Auguriū aut rex oim coniecturas pru-

denter ac diligenter amplectatur

Audacia temeritatis est

Audentia fortitudinis

Auarus sp in reprehensione est

Auidus aut ab auendo quod est etiam
honeste cupiendo

Annua solis conuersio fit diebus qnq;
et sexaginta et trecentis quarta fere di-

ei parte addita

Annum magnum mathematici nomis
nauerunt. qui tum efficitur quum solis

et lune et quinq; errantium ad eandem
inter se comparisonem confectis om-

niū spacijs est facta conuersio.

Auxiliū laborantibus mittitur

Presidium preparatur.

Subsidium seruatur vt cum indiget ne-
cessitas dicit

Demēs q; si diminut' parte mentis

amens qui totus sine mente est

Aspicim' casu. Suspiciamus iudicatū.

Suspiciamus sursum vel veneramur.
Prospiciamus que longe sunt
Despiciamus inferiorem
Circumspiciamus in orbem
Conspiciamus prope
Intuemur cum causam videmus
Spectamus cum voluptate
Disimus experta
Aduersum te aduersarius
Aduersus te imitator
Accersit qui vocat
Arcessit qui accusat
Album natura
Candidum ars facit
Arma quibus corpora in bello cogunt
Armamenta nauium tela missilia vel ia
cula vel munimenta
Afficiamur honore
Afficiamus iniuria vel honore
Altum tam ad superiorem partem ele
uatum q̄ ad inferiorem
Excelsum superioribus tm̄
Arbitratur qui rei dubie fidem impo
nit.
Suspiciatur qui respicit formam
Astra sine siderib⁹ esse possunt
Sydera sine astris non possunt
Arripimus cum a superiore inferiorem
recipimus
Diripimus vero partem
Are defunctis **Altaria** dijs ponunt
Affidue assiduitatem hebet
Quotidie perseuerantiam
Agnoscim⁹ quos prius habuimus
Cognoscimus quos nunq̄ vidimus ni
si nunc
Agit causam patronus
Agit reus **Agnatus** a patre
Cognatus a matre
Affines ab vxore coniunctos nobis di
cimus communi nomine propinquos.
inde affinitates connubia appellam⁹.
Agimus animo **Facimus** manu
Alterum tamen pro altero sepius
ponitur
Arrogantem sibi nimis tribuentem
Insolentē vero se plus solito dicimus
Ausculto te. i. audio te z intelligo te
Ausculto tibi z audio tibi obtempero ti
bi dicimus
Audacem qui vbi non oportet plus q̄
oportet audet
Audentem dicimus z fortem. qui vbi
opus est z quantū opus est audet. igit̄
audacia in vitio est.
Accusamus inferiores vel pares
Incusamus vero superiores
Incusari etiam conqueri est
Asper d̄ in tpe **Ferox** natura
Antiquum quod excessit memoriam
patrum
Detus est quod annorum multorum
quod sentit vtilitatem. non enim peni
tus perit
Agilē actio facit **Strenuū** motus
Fortem animus **Validum** corp⁹
Abrogat qui aliena aufert alias qui le
gem tollit
Arrogantem qui sibi aliquid plus iusti
cia sumit nec aliorum expectat iudiciū.
sed suo vtitur
Supbū qui supra modū effertur
Gloriosus est qui bonorum suorum est
nimius ostentator
Insolēs ē qui non solito more felicitate
suam in alioꝝ exercet iniuriam
Abstinentia est que ab alienis se absti
continentia est que conti- (net.
net se a suis.
Adducitur quis ad turpem vel inho
nestam vitam
Perducitur ad studia
Deducitur ad honorem
Accole regionis cuiuslibet p̄tmi vel
finitimi vel noui habitatores
Incole vero eandem ciuitatem incolē
tes id est inhabitantes z in eo loco nas
ti dicuntur.
Acies refertur ad oculos. aut ad ordie
nem armatorum militum. vel ad ferri
tenuitatem
Acumen vero mucronem aut tenuitas
tem mentis significat **Attrectat**
aliquis manu semel. **Contrectat**
sepius
Obtrectat fame vel honori
f **ij**

Detrahit quis alteri⁹ potestati cui pa
 rere non vult
 Adolescere crescentis
 Inolescere arrogantis
 Exolescere evanescentis est
 Aduena potest videri qui mari longe
 venit vel terra vtiq; longe separatus
 a nobis
 Peregrinus qui nostre non est ciuitas
 tis a pgre eundo nomen habet
 Hospes familiaritatis coniunctioe ia
 receptus est
 Aequus animo est
 Iustus iudicio z lege
 Agitantur q leuia sunt id est sepius
 Mouentur onerosa. vt est (aguntur
 terre motus
 Agme ordinata multitudo e ab ab actu
 nomen trahens
 Exercitus conuocatio militum est ab
 exercitatione dictus quod agminis
 parte significat et est proprie inordi
 nata multitudo
 Amplius spacij est
 Ambunt magna Plus quantitatis
 Rogant minora Et ambire circumire
 vnde ambitus lex dicitur z rogatio
 Antius ad naturam refertur
 Sollicitus ad timorem vel ad tempus
 aptus natura compositus ad aliquid
 agendum est
 Utile ad aliquid refertur
 Adoneum dicimus aut amicum ad dan
 da consilia. aut seruum ad vsum sui do
 mini.

De litera B

b Asia pudicorum affectuum
 Oscula officiorum sunt
 Suauia libidinum vel amorum

Bonus vir dicitur oibus virtutibus in
 structus z ornatus
 Beatus dicendus est qui sit in bo
 nis nullo adiuncto malo beata autem
 vita virtute conficitur
 Buccina que in semetipsam aereo cir
 culo flectitur

Tuba que directa est appellatur
 Bellare z debellare idem interest qd
 inter pugnare expugnare quod e pugnare
 Bono opponit malus (nando vincere
 Comodum necessario vtiq; prodest.
 Bellum dissentio hostilis p quam arma
 mouent z fcat totum tps q sunt in militia
 Prelium certamen ipm (homines.
 Pugna citra arma fit nudis verbis
 Bene vertere est in vtilitate vertere
 Male vertere e in pnciem vertere
 Benignus dicitur liberalis
 Beneficus clemens
 Bene audio hoc est laudo
 Male audio hoc est infamoz.
 Bene de te mereor. bene tracto te
 Male de te mereor. malo tracto te
 Beneficentia liberalitas
 Beneficium meritum
 Bene volo tibi dicimus. i. amo te
 Male volo tibi. s. odio te
 Benivolentia e incliatio animi cu desit
 Malivolentia volup (derio bnfaciedi
 tas ex malo alii sine emolumeto suo.
 Bonum qnq; p ocio z quiete ponitur
 Malum pro labore

De litera C

c Insequimur precedentem
 Insequimur inimicum
 Commentum libri

Commentaria voluntas dicitur
 Cecitas vis ipsa ferens
 Cecitudo affectio vel lippitudo.
 Castimonia animi
 Castitas corporis est

Copias exercitus Copiam rerum
 Circu ad tps Circa ad locum.
 Circiter ad numerum refertur
 Cotingunt bona Accidunt mala

Eueniunt vtraq;
 Cerialum quasi argentum
 Ceruleum quasi aurum

Cura cruciat quem habet
 Diligentia rerum est administratio
 Commememus preterita
 Commememus presentia
 Commememus futura

Consuescimus bona. **Insuescimus** **Committimus ignotis**
Asuescimus vtraq; (mala **Consilium animi est**
Continuit vndiq; silentium fecit **Sactum corporis**
Attinuit qui nullā spem tacēdi habuit. **Clemens animo est**
Retinuit qui silentio responsa finiuit. **Placidus vultu**
Confidentia est coniuncta temeritati. **Clementis est nullū ledere**
Fiducia habet honestam conscientiam **Placidi est arridere omnibus**
Lapim⁹ merentē. Decipim⁹ innocētē **Cum populo agere est rogare quid po**
Lapimus arte. Decipimus insidiose. **pulum quod suffragij suis aut iubeat**
Lurare aliquid diligenter agere **Contionem cum populo (aut veter**
Sollicitare aut cōmouere dicimus vt **habere est verbo ad populum sine vs**
quia Papam ad rebellionem cōmouet **la rogatione**
et sollicitare affligere dicimus **Comitiales sunt quibus cum populo**
Lernere z intueri. aspicere z videre **agilicet**
contemplari z speculari illa priora ocu **Comperendini quibus vadimonium**
lorum sunt posteriora vero animi. con- **licet dicere**
funduntur tamen sepissime **Continentia est per quam cupiditas**
Causam cur aliquid fiat **consilij gubernatione regitur.**
Occasionem vero eius rei faciunde cō **Clementia per quam animi temere in**
moditatem dicimus **odium alicuius inuentionis conditati**
Conciliat qui coniungit **comitate retinentur**
Reconciliat qui in gratiam reuocat. **Lernimus oculis**
Castigam⁹ verbo. Punimus supplicio **Videmus animo Lice. Nos enim ne**
Celerare raptim aliquid facere. **nunc quidem oculis cernimus ea que**
Maturare vero moderate dicimus **Landitati milites erāt (videmus**
Lupere desiderare est **principales q; priuilegijs muniebant.**
Optare eligere z a superioris aliquid co- **Centuriones erant qui singulas cura-**
tendere **bant centurias**
Continue semper **Cognoscimus ignota z inuisa**
Continuo statim dicimus **agnoscimus que nobis exciderant**
Causa docet facta **Collactaneus est qui vno eodemq; las**
Ratio soluit obscura **cte educatus est**
Cominus gladijs **Carcer dicit in quo hoīes coercentur.**
Eminus iaculis. quasi illud a manib⁹ **Carceres vero vñ currus effunduntur**
non recedat. hoc a manibus emittatur. **Concilium dicitur populi consensu vel**
Corruptela ipsa mutatio est **a concalando vocabulo vel a coactōe**
Corruptio corūpentis administratio. **Consilium vel a consulendo. vel quod**
Committimus consilia **in vnam sententiam plurium mentes**
Credimus pecuniam **consiliant sed a silentio credibilis di-**
Coram ad certas personas refertur **ctū putatur quo maxime inuenitur**
Palam ad omnes **z antequam hoc distat ab equo. quo ma-**
Coram indiget adiectione. Palam non **ialis a verre. Capus a gallo. Veruex**
indiget. nam generaliter dicitur **ab ariete. Lanterus enim equus ē cui**
Cura mentis **testiculi amputantur.**
Luratio medicine **Luneti dicuntur quidem oēs sed con-**
Credere dubitantis est **iuncti z congregati**
Certum est fidentis **Des dicuntur si in diuersis locis sint.**
Commendamus nos cognitis **Sciuis secum**

Conscius cum alio sciens est. Licet cō-
 sciū in dr̄ter positū legerimus
 Circ⁹ est planities rotūda vt circuit⁹.
 Globus soliditas vndiq; rotunda. vt
 spera ⁊ staminū glomera
 Concedo futura Ignosco preterita
 Cupiditas est leuior
 Cupido ex stulto nunq; tollitur
 Cupiditas pars quedam tempator de
 fluens ex cupidine
 Cometes greci
 Crinitus a nostris vocatur

De litera D.

Dues auro ⁊ argento
 Donestus moribus dicitur et
 dignitate ⁊ honoribus
 Pecuniosus a pecoribus
 Locuples ab eo q; sit plenus loculis
 Opulentus in omnibus plenus tanq;
 Beatus autem animo Do: (opibus
 na a deo dantur
 Munera ab hominibus tribuuntur. et
 munera a mercēdo. quibus milites of-
 ficio fungūtur. que quidem munera vo-
 Decus ad virtutem. Decoz (cant
 ad corpus.
 Delinquimus cum iussa salubria nō cō-
 plenus
 Peccamus cum ea que gubernam⁹ nō
 agere presumimus
 Dilator qui differt
 Delator qui accusat
 Dulce idē est q; suaue. Sed quod su-
 aue non dulce ⁊ acidum
 Diuinitas potentia vnius dicitur.
 Diuinator futura scire facit
 Donū dantis est. Adunus accipientis
 Diurnū est quod fit diu
 Diuturnū est quod diu moratur.
 Dominium privati iuris
 Diatus aut imperij dicitur
 Duo numerantur.
 Ambo congregantur
 Diuitias substantias ⁊ rem familiarē
 dicimus
 Opes vero potentiam
 Copias equitatum dicimus
 Despicimus quod contemnimus
 Negligimus vero quod non curamus.
 Dapes proprie regum
 Epulas priuatorū dicimus
 Deteriorem in comparisonem boni
 ad malum dicimus
 Peiorem vero in comparisonem ma-
 li ad malum
 Dulce mel dicimus
 Suaue etiam acetum quod non est
 Decus honoris (dulce
 Decoz forme
 Delubrum in quo homines peccata
 sua diluunt.
 Sacellum paruum edificium dijs cō-
 secratum sine tecto
 Templū in loco augurato
 Lucus densitate arborum consecratus
 Bidental locus fulmine (locus
 tactus a bidentibus quibus ibi occi-
 sis vocatus.
 Decens incessu ⁊ motu corporis.
 Formosus excellenti specie dicitur
 Decoz in habitu
 Species in membris
 Damnum rei est
 Malum ipsius hominis
 Dispicere est disquirere consilium.
 Terentius in an.
 Jam aliquid dispiciam
 Despicere deorsum aspicere
 Ducitur quis ad supplicium
 Deducitur in leticiam
 Ducimus volentes
 Abducimus inuitos
 Donum voluntariū est. Premiū debet
 Die quarto de preterito dicimus
 Die quarte aut die quarti que pro ad-
 uerbio copulate dicta sunt de futuro di-
 cimus Gell.
 Dies feminino genere tempus
 Diecula breue tempus ⁊ mora
 Dies horarū. xij. generis masculini est
 Dolor egritudo crucians
 Lamentatio egritudo cum eiulatu
 Decani erant qui decem militibus pre-
 positi
 Decurio qui preerat turme

Ducit vir vxorē. Nubit mulier viro
Despicere grauius ē q̄ contemnere
Demonas grammatici dici aiunt perie
tos ac rerum scios. hos aut̄ putant de
os esse. duo vero genera demonum fa
cta sunt. vnum celeste. alterum terrenū
Hi sunt immundi spiritus malorum eo
rum que geruntur authores quorū dya
bolus est princeps. cui ab initio deus
dederat terre potestatem.

Deus pater ideo appellandus est. q̄a
nos creauit. nobis etiam multa z magis
na largitur

Dominus igitur. quia regit castigans
diq̄ z puniendi h̄z maximā ptātem

De litera E.

e Eanimus qui anima pri
Inanimus q̄ nūq̄ (uaf
habuit

Exprobrat qui quod pres

stat commemorat.

Obprobrat q̄ ppriū obiectat vitium

Exanimatus est perturbatus

Exanimus mortuus dicitur

Expectam⁹ tam bona q̄ mala

Speram⁹ bona Expectatio certorū ē

Spes vero incertorū

Expectatio propinquarū rerū

Spes longinquarū

Expectatio destināt tempus

Spes non destināt

Eripimus euidenter

Surripimus clanculum. Erratio est pe
cudum

Error animi est z loci in quo erratur

Aegritudinem animi laborem

Aegrotationem corporis

Morbū vtriusq̄ rei dicimus

Esse tempus presens

Fore vero futurū sciat

Esse modo indicatiuo

Quāuis v̄o mō subiunctiua adiungit

Exemplum historia

Silitudo per se approbatur

Expostulatio querela. sed proprie ap̄ te cursum

illum ipsum qui peccauerit

Postulatio querela apud alium de pec

Experrectus est qui per se (cante.
vigilare cepit

Expergitus ab alio excitatus quem
solemus dicere expergefatum

Exercitus z militum copia dicitur et
homo multis negotiis exercitus sed

superius quarti ordinis. hoc secundi ē.
Exemplum est quod sequamur aut vis

temus

Exemplar q̄d facim⁹. illud aīo existit
matur illud oculis conspicit

Euitare plus est q̄ cauere. Lucilius
libro sexto.

Quid cauendū tibi censerem quid eui
tandum maxime

Ergasculum neutri generis carceris
locus est

Ergasculus masculini generis custos
penalis loci.

De litera F.

Fuis venio

f Foras eo

Ferox natura

Asper ad tempus

Flumen naturalis aqua dicitur

Fluuus a fluendo

Amnis ab ambitu cognominatur

Torrens qui hyemalibus niuibus in
tumescens completur estate siccatur

Famur facunde

Loquimur naturaliter

Sermocionamur cum alijs

Harramus docte

Furoz temporale est

Insania perpetua

Fluctuo animo

Fluctuoz fluctu et corpore. vt nautis

Fortuna nomen

Felicitas opus hominis

Filij modo communi ponunt

Liberi in vtroq̄ sexu

Fungi agere

Defungi peragere. Vnde mortui de

functi vocantur. qui egerunt huius vi

illum ipsum qui peccauerit

Fremoz murmur hoīm est

Fremitus bestiarum

Flauum rubrum dicimus vt flana ces **veritati**
res **Vanum nec possibile nec verisimile**
Fuluum cum ex nigro z rubro constat **Terentius in eunu. Siue falsum aut vas**
vt fuluum leonem **num aut fictum est**
Fidus amicus dicitur **Falsum loqui mendacis est**
Fidelis vero seruus **fictum callidi**
Familiaritas plus est q̄ amicitia qua- **Vanum stulti**
si ex eadem familia **Falsis decipimur**
Necessitudo plus ē q̄ familiaritas sig **Fictis delectamur**
nificat enim arctam amicitiam vel stris **Uana contemnimus**
ctam propinquitatem. interdum etiam **Festiuitas in dictis**
necessitatem **Facilitas vero in animo z factis**
Fabulam rem fictam **Fatuus inepta loquens**
Historiam rem veram dicimus **Inulsus est corde z animo**
Fortem animo **Fatuus verbis z dictis**
Robustum corpore dicimus **Fidi in maximis**
Fidentem in bonis **Fideles in minoribus negotijs**
Confidentem in malis dicimus **Festi dies dicati sunt dijs**
Formam oris proprie **Festis insunt sacrificia**
Pulchritudinem totius corporis di- **epule ludi ferie**
cinus **Profesti hominibus ob ministrandam**
Facetias leporem et vrbantatem ver **rem priuatam publicamq; concessi**
borum. **fasti dies sunt quibus licet fari pre-**
Sales vero iocos moderatos dicim^o **tori tria verba solennia. do. dico ad-**
fata diximus quasi que dijfati sunt id **dico.**
est presciuerunt **Refasti dies contrarij sunt fastis**
Fortuna aut pendet ex fato **Facilitas in bonis rebus est q̄ alijs ad**
Fru est ex vsu fructum capere **alia bona sunt aptiores**
Nescimur cibo z potu **Precluitas in malis est rebus lapsus.**
Potimur ea re quam in potestate nos **Fidentia id est firma animi confisio et**
tra habemus **scientia quedam est**
Fatemur sponte **Opinio grauis non temere assentiens**
Confitemur coacti. **Fors est casus temporalis**
Felicem prospero sydere natum dicio **Fortuna dea est ipsa**
Beatum vero cui nihil pu **Ferus est seuus**
tatur deesse. **Ferox est fortis**
Frat aut ex alio patre. aut ex alia ma- **Faustu ē quasi a fouendo dictū ac per**
tre potest esse. **hoc prosperum z propitium**
Germanus qui eisdem parentibus q̄si **Infaustu minax z impropitium**
ex eodem germine **Fora neutro genere iudiciorum z litium**
Facultas locupletis **sedes sunt**
Facilitas artificis est **Fori masculini generis sunt spacia in**
Forma immobilis z naturalis **naibus aptiora**
Vultus mouetur et fingitur. Terenti^o **Fulmen est telū ipm quod iacitur**
in Andri. **Fulgur ignis qui coruscet fulmine vñ**
Forma z vultu **et fulgetra dicitur fulgur**
adeo venusto vt nihil supra **Fulguratum dicitur fulgure tactum**
Falsum est fictum mendacium simile **vel exustum.**

Frugalitas est abstinencia quedam voluptatum
Liberalis is est qui cibum et bene meritis et quum oportet. et quantum satis est largitur
Prodigus is est qui non meritis. et cum opus non est et sine respectu rei familiaris effundit

De litera G.

Generosus est genere nobili natus
G Nobilis qui opibus sine operibus sit
Seminatium quod duabus rebus similibus constat
Duplicatum est cum una res bis ponitur
Graue ferentis qualitatibus
Ponderosum natura
Grates referimus Gratias agimus
Gregem minores bestias
Armentum vero et iumentum maiores dicimus. ut equos et boues
Gaudemus commodo proprio
Letamur alieno
Gratulamur felicitati cuiuspiam
Genus tam ferarum quam hominum
Gens ad congregationem multorum hominum pertinet
Gallorum gens ab uno capite descendit.
Nationes vero etiam in una gente plures esse possunt. ut in Italia Gallia et salpina. et relique nationes
Gaudemus nostris
Gratulamur alienis
Gloria est frequens de aliquo fama cum laude
Dignitas alicuius est honesta et cultu et honore et verecundia digna auctoritas
Gaudium est quum ratione animus mouetur ut placide atque constanter
Leticia est sine ratione animi elatio.
Nam cum inaniter et effuse animus exultat. tum illa leticia gestiens. vel miseria dici potest et profusa hilaritas
Gaudere decet Letari non decet
Genitrix semper que genuerit nuncupatur

Mater vero aliquando pro nutrice ponitur
Singuie a gignendis detibus nominantur
Adentum deductum est clementer a genis et ita inferius conclusum ut acumen eius extremum signare videatur leniter impressa diuisio

De litera H

Hestia cum dux ad hostem proficiscitur
Hictima ubi vicit dicitur
Hostia sacrificium ante profectioem ad hostes
Hictima vero sacrificium post partem victoriam dicimus
Hospitem qui beniuolentia et gratis Lauponem qui precio et mercede de se recipit
Habemus a quo gratias Agimus ubi referimus cum remuneramus
Hic hec hoc demonstratiuum est. notat enim rem presentem
Hic ea id relatiuum est. nam rem absentem facit.
Hortamur cum aliquem ad aliquid faciendum incitamus
Hosolamur in aduersis
Horret corpus
Trepidat mens et animus
Hulc tecta et clausa malignitas
Hulus hians patensque
Himarmenen εἰς ἀφμενην dicunt fatalem necessitatem
Hantice latine diuinitas dicitur
Hostis patrie arma inferens
Himicus vero priuatus
Hydromantia diuinitas est per aquam.
Pyromantia per ignem
Chyromantia per manuum incisuras
Geomantia per terram
Necromantia per mortui resuscitationem.
Arjomantia per secures
Catopromantia per specula
Leconomantia per pelues
Sciromantia per umbre euocationem sine sanguine
Hecyromantia vero cum sanguine
Capnomantia per fumum

De litera J.

Intro eo. Intus sum

Innocens sanctitate morū
intelligitur

Innocuus qui vim nocendi nō habet.

Inuenire sapientis est

Incipere audacis

Perficere constantis Insulsus sine

sale z sapientia

Situus inepta loquens

Ius est q̄ omnia recta z inflexibilia ex

Aequitas est que de re multa (igit
remittit

Ira ex causa est Iracundia ex vi
tio multum irascentis

Ira casu nascitur

Iracūdia p̄petuū animi vitiū p̄tinet

Incola qui propriam terram natiuita-
tis sue incolit.

Aduena q̄ in alterā terrā aduenit

Inuis loco Infimus ordine

In rem In utilitatem

Abre p̄tra utilitatē Ius in victoria

Virtus honesta res dicitur

Factamur mari fatigamur in terris

Intolerantia ē cū iniuria que sunt ferē-
da non toleramus neq̄ ferimus.

Incontinentia est quum a quibus re-
bus voluptarijs non tenere debemus
non tenemus.

Inuiū ē sine via Inuium extra viam

Deuiū desertū locū dicimus

Iura reperta s̄ ab honesta p̄suetudie

Leges inter nos probandas dicimus.

Intelligitur aliquid argumentis

Aduertit̄ sensib⁹ p̄nti aīo vtentib⁹.

Improb⁹ p̄tra leges Inofficiol⁹ con-
tra merita Inhumanus p̄tra pietatē

Inuidus qui inuidet

Inuidiosus em̄ cui inuidetur

Interdum aduerbiū temporis

Interea ordinis est Ignauū pus-

illanīmū z minime industriū

Digrum vero corpore tardum dicimus

sic segnem z desidem a sedendo z desi-
dendo dicimus

Ira est libido puniendi eius qui vide-

atur lesisse iniuria.

Excandescencia ira est nascens ex mo-
dicoq̄ existens

Iusticia ius scriptum Equitas ius na-
turale.

Ignis materia q̄ aliquid vritur

Focus vero locus vbi fit ignis

Immolat non omnis qui litat

Litat qui immolat. Litare est enim

vbi extra in sacrificijs prosperos rerum
euentus significant.

Ibi dicit̄ quomodo locus semel demō

Ibidem quum sepius Innu (stratur
imus toto capite Connuemus

oculis cum alicui significamus vt ali-
quid faciat.

Iurgium leuior res est q̄ lis. si quidez
inter beniuolos ac propinquos dissensio

vel contentio iurgii dicitur.

Lis inter inimicos dissensio appellat̄.

Ignominia interponitur ab eo qui po-
test punire.

Infamia ex multoz sermone nascitur.

Ignosco p̄tis Concedo futura

Imitatio simplex. z liuorē atq̄ inuidia
am non admittit.

Emulatio h̄z quidē emittendi studiū
sed cum malicie operatione

Judiciū certe rei ē. opinio fidei dubie

Inuocatus est auxiliū prestiturus

Aduocatus est patrociniū datus

Euocatus ad obsequiū prebendum

Jesus inter homines nominatur

Christus non p̄priū nomē. est nuncupa-
tio potestatis z regni.

De litera L.

Lustra quinquennia

Lustra latibula z turpiū ho-
minū receptacula

Legat⁹ ē qui electus ē ad officium

Orator qui oris rōne exponit

Luxurio aīo Luxurior corpore

Laniat cum membra discerpit

Lacerat a qb⁹ p̄tib⁹ membra diripit

Letamur nobis Gratulamur amicis

Largitas humanitas est

Largitio s̄o honoris Loqui hoīs est

Obloqui obtreccionis
Alloqui orationis vel iudicantis.
Eloqui honoris est
Ludibriū in alterius iniuria
Ludicrū quo delectamur sine iniuria
Laborem corporis Difficultatem anis
 mo dicimus. sic laboriosum z difficile.
 tñ ista sepe confunduntur
Letum animo **hilarē** fronte z
 vultu dicimus.
Libertum ex seruo liberū factū
Libertinū hō liberti filium dicimus.
Leditur corpus **Offendit animū**
Latria. i. λατρεία est cultus qui soli
Dulia. i. δουλεία est ce (deo debet.
 lebratio vel veneratio qui debetur san
 ctis z angelis z diuinis cultibus

De litera M.

M **Etus** futura prospicit
M **Timor** subita mentis con
M **Pavor** ani met⁹ ē (sternatō
Mōstrare semel **Demōstrare** sepius
Abi est prenomen compositū
Mihi simplex. etiam mi est vox affect⁹
 et vocantis semper **Abi** aut⁹ dicimus
Madidū interi⁹ **Humidū** exterius
Miserari consolari tñ z videtur affe
 ctus esse doloris
Maritimus proximus mari
Marinus ab ipso mari
Muliebri a mulieribus factum
Mulieratum a mulieribus ordinatum
 sed iure gestum
Mersare sepius **Mergere** semel.
Monimentum doctrina **monumē**
 tum sepulchrum.
Mozatum moribus peditum
Mozigeratū vel **mozigerū** dicim⁹ qui
 aliene voluntati mozem gerit.
Monstrū rōnem pñtē. **Portentū** futuz
 tñus respicit
Mnisteriū seruoꝝ z famuloꝝ est offi
 ciū. **Mysteriū** vero sacerdotum
Miratur qui rei alicui⁹ mouetur aspe
 ctu. Stupet vero magnitudine rei at
Magistratus qui personam (tonitus obsequens
 publicā gerit. **Prīuatus** nulla publica

Mactare ab eo (dignitate fungit⁹
 q̄ est magis augere
Immolare dicitur a mola id est a far
 re molito z sale
Menia publica sunt opera
Edificia priuata
Moderatus ad probitatem vultus z mo
 rum pertinet
Moenustus ad naturam corporis
Metui eos qui nos amant
Timemus etiam inimicos **Mones**
 mus consilio. **Mortamur** impulsu
Mereri bona dicimus **Commereri**
 mala **Adentitur** qui non fallitur
 sed alterum fallere conatur
Mendacium dicens ipse fallitur
Matrona dicta ē proprie que in matris
 moniū cum viro conuenisset.
Mater aut⁹ que genuit
Metus opinio est magni mali impen
 dentis **Egritudo** opinio est magni
 mali presentis
Meros egritudo flebilis
Erumna egritudo laboriosa
Molestia egritudo permanens
Miffictatio egritudo cū veratione egrit
Morbis appellatur totius (tudinis
 corporis corruptio
Megrotatio morb⁹ cū imbecillitate
Mamme hominis sunt
Mbera sunt pecudū sed confunduntur
Messus aio **Tristis** aspectu dicitur.
Monstrum dictū velut monest⁹ quod
 moneat aliquid futurum
Prodigiū velut p̄diciū quod predicat.
Mussare hoīm ē occulte qd z p̄ssa vo
 ce loquentiū. quod celatū velint.
Murmurare aut⁹ maioris soni est pri
 mi ad tumultum
Mberx ē spēs ipsa **Mbercatura** ē actus
 ipse lucri de mercede
Mbercatus autem locus in quo agitur
Mozosa contrarijs peruer (mercatura
 sis moribus est
Mozata bonis moribus
Mozigera alijs mozem gerens id est
Mozuum sine vsuris

Fenus cum vsuris sumitur
Miserari est flere z lamentari
Misereri miserationem alienis casib⁹
 exhibere
Multum infinitum est. auarissq⁹ appli-
 candum
Satis finitū est: parcis z se continenti-
 bus applicandum

De litera M.

Mallus ad vniuersa
Memo ad hominem refer-
 tur. vnde nemo quasi non
 homo.
Mescit qui oim noticia caret
Ignorat qui aliquid nescit
Matus a nascendo **M**natus a gene-
 ratione.
Mocte pars scatur.
Moctu totam dicimus **M**equicq⁹
 frustra.
Mequaq⁹ nullo modo
Mascitur de ventre
Mnascit de terra. vt aqua exurgens
Munciare a longinquo
Denunciare de presenti
Adnunciare de futuro
Renunciare excusando
Misus ingenio **M**ixus corpore
Mubit ciui **M**onnubit extraneo
Moxa pena est **M**oxia culpa
Mecessitas vim significat
Mecessitudo etiam sanguinis coniun-
 ctio aut animi est.
Mepharus intelligitur a preteritis
Mephandus qui in opere fuit presens
Mefandum est non fandum
Mefarium quod sancta polluit
Sacre pie solita celebrari. ergo nefarij
 sacrilegi.
Mocens a nefario z impio distare vo-
 luit **T**ul. de off. li. ij. **E**t nocens leui⁹
 videri possit. **A**it enim nec tamen vt fu-
 giendum est. ita habendum est religio-
 ne contrarium.
Mocentem aliquando z nefarium im-
 piumq⁹ defendere.

De litera N.

Nem liquorum
Niliuam arborem **N**ilei
 fructum dicimus
Nime numerositate constat.
Notū sciat integre solitudinis
Nstentū q⁹ sine corpore solito nobis se
 ostendit z oculis z auribus
Prodiū vero q⁹ insolitis corporib⁹
 prospicitur. vt celo cometa.
Stella in die **L**ux in nocte
Monstrū vero q⁹ ptra naturā egredit⁹
 vt serpens cū tribus aut quattuor alis.
 vel hō monstruosus imperfecte editus.
 vt duorū capitum
Opus quod fit
Opam p⁹ laborē circa id q⁹ fit dicim⁹
Ostia interiora
Panuum exteriorem dicimus
Opinari. putare. existiare. arbit⁹ ari. re-
 ri. iudicare. censere. in hoc differūt. q⁹
 duo priora dubitationē scant postero-
 ra vero certitudinem
Omen q⁹ ore pcepim⁹ quasi oramen.
Augurium ab auium garritu
Auspiciū vero ab earum aspectu circa
 volatum dicimus.
Operior passiuū. i. tegor
Opperior deponēs expecto sciat
Obedimus in verbis honestis
Obscqmur non tm̄ in honestis sed etiā
 in turpibus. tm̄ sepe confunditur.
Oneratum pondere pressum
Ohonestū cū onere pressum dicimus
Omittit z pretermittit qui rem omni-
 no deserit.
Intermittit p⁹ q⁹ negotiū p aliq⁹ spae-
 ciū relinqt. z post ad illud redit
Orare plus est q⁹ rogare
Obscquare plus est q⁹ orare
Obtectare plus est q⁹ obscquare
Obiurgare cum quis cuiusdam habet
 potestatem
Monet propter beniuolentiam
Admonet vt pfirmet memoriam
Submonet vt possit ordinate pronun-
 ciare. igitur in obiurgante potestas. in
 monente beniuolentia. in admonente
 memoria. in submonente officium.

Oramus que bona sunt
Supplicamus in aduersis z cum la-
chrimis

Orare est placidos petere
Obsecrare iratos rogare. Terenti⁹ in
adel. Venit ipse lachrymans. orans.
Obnūciat qui malam rem (obsecrans
nūciat. Nam proprie obnunciare di-
cuntur augures qui aliquid mali omi-
nis seuūq; viderint

Annūciat qui bonam rem nūciat
Orator est dum rogatur

Exorator quū impetrauerit. Est etiam
orator cui cā defendenda mandatur

Oppugnare inimici z hostis officiū ē.
Prodere grauius. quū ad eos qui ami-
ci esse debent refertur hoc verbum

Odium ira inueterata. Inimicitia ira
vltiscendi tempus obseruans

Osculum ab ore. Suauium a suauitate
Opinatio incerti. id enim (dicitur
opinatur quisq; quod nescit

Sciētia certi ē cui⁹ scire est proprium.

De litera **P**.

Perteret cui terror incutitur

Absteret q̄ ab incepto remo-

Principiū opis caput (ue^t

Initiū quo frequētius vtimur z princi-
piū semel. initium sepius

Principiū vt arma virūq; cano

Initiū vt musa mihi causas zc.

Pollicemur vltro **P**romittimus rogati

Pecudes oues accipimus

Pecora aut mixturam oīm animalium

Palam oīm presentiam notat

Coram psonā singularem fcat

Piger qui per omnia similis egro

Segnīs remotus a calore

Patulū est illud quod claudi vlt⁹ strin-

P non potest

Patens quod cum reseratum fuerit ite-

Patens quod cum reseratum fuerit ite-

Primus ex multis **P**rior ex duobus

Postremus ex multis

Posterius ex duobus

Palma corporis

Palmum mensura expansa

Preparat q̄ desiderio rei preit parādo.
Pipparat qui se ad dignitatem quandā
et pompam aptat

Porcetra que semel peperit d̄z

Scrofa vero que sepius

Potero certum promittentis est

Poturo dubitantis

Prior venit ad dignitatem

An̄te venit ad tempus

Pertinacia mali d̄z **C**onstantia boni

Percussus aīo **P**ercussus corpore

Primus oēs precedit **P**rior alterum

Profug⁹ q̄ voluntate reliquit patriam

Exul qui damnatus expellitur

Relegatus ad tempus

Transfugus vel transfuga qui ad ho-

Stes transit

Patimur volūtate. **E**xpiemur n̄itate

Paret in dubio. **A**pparet videntibus

Putat qui dubitat

Estimat q̄ ex natura q̄ apta sunt dicit

Opinatur qui opinioni. aut sue aut ali-

Ene credit

Plenitudo ē corporis. **P**lenitas rei

Precamur deos. **D**eprecamur hoīes

Pomariū hortū a pomis

Pomerium vero locus

Percussum perterritum

Percussum sauciatum aut verberatum

Pauperem qui habet tan- (dicimus

Tummodo quod opus est ad victum et

Ad cultum

Inopem qui multis modis caret

Medicū n̄o qui nihil h̄z dicimus

Punim⁹ supplicio. **C**astigamus n̄bo.

Patulū quod sp̄ patet vt aures

Clatens vero q̄ nunc apit nunc clau-

Ditur. vt oculos dicimus

Pugnare est manū conserere

Expugnare vero pugnando vincere

Petimus gratis

Poscimus iure

Flagitamus cum ardore

Piratam maritimum

Latronē terrestrē predonē dicimus

Properat is qui incipit et perficit

Festinat vero is qui multa incipit z n̄

Hil perficit.

Palam pñtiam multoz notat
Corā ho psonas certas denotat
Pullū pene nigrum est. Nigrum albo
 contrarium
Patriū solū a patria venit
Paternū fundū a patre dicimus
Parum in tpe Breue in spacio
Exiguū in corporali dicimus
Prudens est qui intelligentia sua ali
 quid sentit
Sciens qui alicuius iudicio rem cog
 noscit ergo prudēs per se. sciēs p alios
Putamus instantia Reputamus ptā
Populus omnē partē ciuitatis. oēsq
 eius ordines continet
Plebs vero ea dicitur in qua gentes ci
Preda dicuntur corpora ipsa (uium.
 que capta sunt
Manu sic vero appellate sunt pecunie
 a questore ex vēditōe p̄de redacte
Pauperies damnum est
Paupertas ip̄a conditio nihil habet
Precor prospera Imprecor tetra
Pene loci aduerbiū est
Post tempous
Protenus per e aduerbium locale est.
 id ē porro tenuis. vt cū proten⁹ vtraq
 tellus vna foret. sed Caprum docti nō
Protinus per i aduerbium (sequunt.
 tpale. i. statim
Pinnas murorum
Pennas auum dicimus
Palmites vitium sarmenta appellant
 quod in modum palmarum virgulas
 quasi digitos edunt
Palmule appellantur rami a similitudie
 manus humane
Posticū ostiū in posteriore pte edium
Antica que ante nos sunt
Presidiū quod p vtilitate z salute ali
 cuius auxiliij gratia preponitur
Subsidium quod postpositum est ad
 subueniendum laborantibus
Pudet verecūdie est. Piget penitētie
Priores comparatiui gradus
Primores summe queq res Turpili⁹
 in demetrico Sandalio innixa digitis
Poesis textus scriptorum (primorib⁹
 vt **Odisea** vel **ilias** homeri. aut **Aeneis**
Vergiliana
Poema inuentio parua que paucis v
 bis exprimitur vt in gladiatoribus lus
 dic homeri
Poetica ars earum rerum
Diomedes vero sic ait. Poetica ē fecte
 vereq narrationis congruēti rythmo
 vel pede composito metrica structura
 ad vtilitatē voluptatēq accommodata.
Poetice ars ipsa intelligitur
Poema est ps opis vt tragedia
Poesis p̄teri⁹ z corpus toti⁹ opis affe
 cti. vt **Ilías**. **Odisea**. **Aeneis**
Peritus est plus q̄ doctus
Portentū non solū q̄ portēdat. sed qd
 iam apporet z faciat in his scatiōib⁹
 que in auspicijs z angurijs z extispis
 cijs ostenduntur
Prodigiū aut semper pessimuz ē dictū
 quasi porro adigendum
Profiteri voluntatis est
Confiteri necessitatis **Lice**. pro **Abans**
 lio hoc ego non solum confiteor verū
 etiam profiteor honestius tamen profi
 teri q̄ confiteri
Prospicere aduersum videre sz
Respicere quasi retro aspicere
Pecuniosi a pecore dicti sunt
Locupletes a possessionibus locorum.
Olim nanq̄ res erat in locorum posse
 sionibus z in pecore vnde pecuniosi et
 locupletes vocabantur
Physiologia. i. nature rō
Theogonia. i. deoz origo
Pietas est iusticia aduersus deos
Scitias ē scia colendor deoz
Religio deoz cultu pio continet
Pupilla vocat acies ipsa q̄ cernimus.
Palpebre sunt tegumēta oculoz mol
 lissime tactu. muniteq̄ sunt palpebre
 tanq̄ vallo pilorum. **Parcas** tres esse
 voluerunt. hinc illud ē **Cloto** colū ba
 iulat. **Rachesis** trahit **Atropos** occat.
 vna em vitam hominib⁹ ordit **Altera**
 contexit. **Tertia** rumpit ac finit. **Inci**
 pimus em quum nascimur. z sumus cū
 viuimus. et deficiamus cum interimus.

Dia namq; tribus t'pibus p'tineri necesse est preterito. presenti. futuro. Preteriti est origo. presentis substantia. futuri dissolutio que omnia in singulis hoibus apparent

Philosophia est vt nomen indicat studium sapientie

Philosophus id est quesitor sapientie.

Philopompus quesitor honoris

De litera Q

Quis et hic pronomina prepositiua sunt

Que et idem subiunctiua

Quatenus significat quia si

ne sicut hactenus hac fine

Quatinus vero quoniam

Quā mox. sciat q̄ cito

Quox vero per se significat postea vel paulopost

Querere et requirere hoc differunt. q̄a requirere est diu querere

De litera R

Regius puer est

Regal' rege dignus

Rex qui regit regnum

Relinquimus voluntate

Reserimus inuiti

Reuereor ad effectum

Rereor ad metum dicitur

Reliquos dicimus relictos ab hominibus

Reteros ex illis quos nescimus

Recipim' rogati. **S**uscipimus sponte.

Reperire aliquid nō quesitū. **C**omperi

Re aut' aliquid certo scire

Ridet qui simpliciter ridet

Reridet qui cum alterius irrisione et contemptu ridet

Subridet qui vultum ad modum ridetis mouet.

Rescimus ex alio

Scimus etiam per nostrā opinionem

Rythmos id est modulus

Numerus ordo pedum dicitur

Rationalis quū de incorporeis sermo

est que mens sola complectitur

Moralis est que docet mox elimatam perfectionem

Naturalis philosophia que de diuinis corporibus disputat. he sunt philosophie partes

Ridere concessum est

Lachinnatio vituperatur

De litera S

Simulare est ostendere scire quod nescimus

Dissimulare est quū scimus

et nos scire negamus

Scelus crimen est

Facinus etiā in laudem ponitur

Solus qui a ceteris derelictus est

Unus initiū dicitur multorum

Solitarius qui semper sine ceteris vit

Unicus qui solus habetur inopia aliorum

Scleratus suo scelere vel alieno contaminatus

Scelestus exitij cogitator

Sclerosus qui quasi insidiatur

Saturitas in cibo

Sacietas in reliquis

Spirare viuere. **E**xpirare mori est

Sequimur pedibus

Assequimur studio

Sinus p̄cauitate vestis receptabilis

Gremiū hō accincte vestis secretū

Seuus ore et verbere

Crudelis sanguine monstratur

Sepulchrū vbi corpora sepeliuntur

Tumulus qui cineres tegit

Monumentū sepultura q̄ circūdat

Bustum in quo ossa sunt quasi bñ vstū

Stilla cadit

Butta stat

Stilla situle

Sors casus est

Fortuna dea et vt quidam volunt

Fors tanq̄ sors est

Saciare et explere hoc interest quod inter diligere et amare. alterum modestius alterum cupidius

Simulare aliquid fingere. **I**nsimulare aliquem falso accusare dicimus

S ij

Sceleratum primum
Scelerosum vero scelere plenum. **Ob-**
 seruare vero reuereri dicimus
Seruitium ipsam seruitutem
Beneficium vero meritum et officium.
Sordidum et sordidatum idem interest
 quod inter obscurum et obscuratum. al-
 bum et albatum. candidum et candidatum.
 alter enim natura alterum ex causa fit
Succensere in re graui **Trasci** in
 re leui
Stultos tardiores ingenijs vocamus
Insanos vero ratione carentes
Simultas maliuolentia latens est
Odium vero apertum **Simulamus**
 ignota alijs.
Dissimulamus nota
Sanguis cum intra corpus est dicitur
 ideo dictus quod nos satiat id est con-
 tinuat et confirmat vel quod nos sen-
 tire faciat
Cruor effusus dicitur est. quod ne conuere
 cerni possit
Sanies vero cruor putridus
Superbia est superabundantia
Arrogantia etiam in pauperem cadit
Segnitia ad agendum dicitur
Secordia ad considerandum. **Terenti.**
 in andri. Nilhil loci est segnitie neque se-
 cordie
Statura corpori ascribitur
Status ad habitum refertur. ergo sta-
 tus est scenici statura longitudo cor-
Spes est boni expectatio. (poris
Metus mali expectatio. **Similis** illi
 ad mores refertur
Similis illi ad vultum
Suscipimus ad animum et mentem re-
 fertur. ut **Susceptum** perfice munus
Suscipimus corpore. ut suscipiunt famu-
 le collapsaque membra.
Sumimus ipsi
Secus aliter
Accipimus ab alio sic quum dabimus
 dicendum est accipe. cum permittimus
 ipsi tollere dicendum est sume. non ac-
Seruare aliquid custodire (cipe. vadit.

Haud secus non aliter. **Stips** est num-
 mus signatus.
Stipes vero fustis terre defixus
Sacrificare est veniam petere
Vitare est propitiare et votum impetrare
Scius secum
Conscius cum alio scius est. licet con-
 sciū indrnter positū legerimus
Sensus dicunt qui sentiunt
Sensa que sentiunt
Specula locus est eminens vnde lon-
 gius inspicere potest
Speculum despicientiam facit
Sphera est globus ex solidis
Circulus autem orbis qui circulos. κυκλος
 grece dicitur est ex planis.
Sagire sentire acute est ex quo saga-
 ces canes is igitur qui ante sagit. qua
 oblata res dicitur
Prefagire. i. futura ante scire
Superstitiosi qui multos ac falsos de-
 os colunt. **Religiosi** qui vni et vero
 deo supplicant.

De litera T.

Tacet qui desinit loqui
Silet qui non dum cepit
Tum ordinis est

Tunc temporis est
Tenemus aliqua que sunt in nostra po-
 testate
Sumimus posita **Accipimus** data
Tenet qui tenere cogit
Detinet qui prohibet
Tardus qui terit tempus
Iners qui sine arte nullius officij ca-
Temperantia animorum (par
Temperies corporis
Tyronem rei militaris rudem
Veteranum vero dicimus exercitatus
 militem
Terga hominum
Tergora animalium et pelles hominum terga di-
 cimus. animalis tergus
Terret qui timere cogit
Deterrere qui prohibet perseverare
Transfuga suos relinquit et ad alios
 vadit.

Perfuga simplex ē Itaq; transfuga vt
 adiuuet. perfuga vt adiuuet
Turbam angustus locus facit
 frequentiam multitudo
Tacem? silia. Retinemus dolores
Tristis animo dicitur
Truculentus vultu
Tristis qui dolet
Truculentus qui terret
Templa esse dicunt singulorū dñs atq;
 tributorum
Delubra loca esse multarū edium sub
 vno tecto diluuiū pluuię mūtārū
Alij delubra dicunt ea templa in quib;
 nunc delubra corporū abluendorū more.
Dodonei Jouis aut Apollinis del-
 phici in quorum delubris lebetes tri-
 podēsq; visuntur **S**ubsellia tribunalia
 sunt trium virū questorum. z huiusmo-
 di minora iudicia exercentium qui non
 in sellis curulibus nec tribunalibus s;
 in subsellijs considebant
Terror metus cōtingens. ex quo fit vt
 pudorem rubor. sic terrorem pallor et
 tremor z dentium crepitus consequatur.
Timor metus mali appropinquantis.
Pauor metus mentem de loco mouēs
 ex quo illud Ennij. **T**um pauor mihi
 sapientiam omnem ex animo expecto.
Tubicines ad bellum vocant (rat
 milites rursus receptui canentes re-
 uocant
Cornicines z buccinatores quoties ca-
 nunt non milites sed eorum signa obrē-
 perant ad nutū. aut quū mouenda aut
 iam mota figenda sunt
Tuba directa cum est appellatur
Buccina que in semetipsam ereo circu-
 lo flectitur
Cornu est ex virgibus agrestibus argē-
 to nexum. temperatum arte z spiritu
 canentis flatu emittit auditum. **P**er
 hec autem tria indubitatis sonis agno-
 scit exercitus vtrum stare vñ progredi
 an cereregredi oporteat. vtrum lon-
 ge prosequi fugientes. an receptui ca-
 nere
Tuor video **T**ueor defendo

Delitera U.

Vestem feminarum
Vestimentum viroꝝ
Vetus nouo comparatur
Vetustum ad antiquitatem refertur
Vicina loci **V**icinitas personarum
Virtutes animi **V**ires corporis
Valciscimur acceptam iniuriam
Vindicamus ne accipiamus
Velocitas corporis **C**eleritas animi
Viuens de victuro
Viuens de de morituro
Vis impetu z iniuria constat
Vires ad bonū z corpus referuntur
Voluntas ani **V**oluptas corporis
Valciscoꝝ te. punio te.
Valciscoꝝ de te. vindictam de te sumo
Venustatem muliebrem dicim;
Dignitatem virilem palchitudinem.
Vrbem menia z tecta ciuitatis
Ciuitatē vero cetū ciuiū dicimus
Vanum sine vtilitate mentientem
Vendacem vero vtilitatis cā dicimus
Vir d; eo q; maior i eo vis ē q; in feia
Virtus a viro nomen accepit
Verentur liberi **T**iment serui
Venim? deliberate. incedim; incon-
Vidum extra fit. i. infundit (sulco
Madidum exudat humorem
Ihumidū est qd; penitus madidum
Vortex fluminis est
Vertex capitis est
Vultus mutatur **F**acies permanet
Vultus est voluntas que pro motu ani-
 mi in facie ostenditur
Facies oris spēs **V**egetū icolume est
Vigens forte **N**am vegetum corporis
 ris vigens animi possumus dicere vt
Vetustescere que vetu (in multis
 state deteriora fiunt.
Vnueterascere que meliora
Venerem nostri nominant. que dea ad
 res omnes veniret
Venustas a venere dicta est
Versutos eos appello quorum celeris
 ter versatur mens
Callidos quorum tanq; manus opere
 sic animus vsu concalluit

Hieronymus Cingularius Aurimō tanus charis suis Salutem dicit.

Mos erat apud p̄sicos non ignobilis strena aut reniola Calendis
Januarijs. pro felici incipientis anni auspicio quot annis charissis
mis suis missitare. quod cum ex historiographorum. tum poetarū monimen-
tis vulgarissimū est. Ego itaq; cum erga studiosos omnis q̄ optime affect⁹
sum. hec Synonymorū Heteronymorumq; lucernulam ac lucubratiūculam
hāc faustissimis vestris nominibus tibi Christophoro ⁊ Nicolao Seydelitz.
omnibus bonarum literarum sectatorib⁹. veluti pro strena. aut vt vulgi mo-
re loquar. natalitio donario. emisi. quo vos primū literis. dein claris facino-
ribus exornare valeatis. quod si egregie preclareq; confeceritis omne id vi-
rium quod vltamundanus deus dederit pro ingenij vestri incremento. pro
virili mea parte aperiam. Valete ex Paladio Aurimontanorū ludo quarto
Calendas Januarias. Anno dominice incarnationis Decimotertio supra
Millesimum quingentesimum.

Joannes Ferreus Hellsus Ad Lectorem.

Siue per Aonium iuuat acres flectere campum
Comipedes: presto meta petenda fiet
Seu latio patrij sermonem tersius ore
Emunctum cunis fundere lector aues
Ne varios pigeat latices haurire saporis
Vnius e liquido Phocidos amne fluunt
Abdita Palladij penetralia (crede) latebunt
Vatis. ni gelido tempora fonte laues
Preterea Clario. sacris tum digna Lamentis
Si dixisse lubet casta fluenta petas
Que volo preludant sapidis Permessidos vndis
Et tibi contingent Bellozophontis aque
Ergo siti lassus quicumq;: hic ocyus esto:
Artubus ⁊ rediet quem petis vsq; vigor
Vst meritas Lyrrata pio pro munere grates
Exigito pubes. Lynthius ipse monet
Vria post annos pylios fer captet Olympi
Siderei: dulces quo duce tango lacus.

Francisci Sylui Nouimontani En Decasyllabon in Konchisonū amuseum.

Adsis Critice liuidis ocellis
Lustra Lodiculum Synonymorum
Quem multis tulit auctor ex libellis
Quos romanus ager colit per aeuum
In charisq; tenet latina lingua
Hunc tollunt nitidae sub astra nymphe.
Et tersis celebrant canuntq; scriptis
Quas mons Pierius tulit sub auras
Quas Parnase biceps alis sub umbra
Et quas vnda fouet nec insalubris
Quam produxit equus: cruore quondam
Hatus gorgoneo: vngula iuuante
Jam limas acies precamur infer
Libro: cerne stilo enitentiori
Excussumq; notis miselle cultis
Limatumq; manu seueriore
Librum: cui imposuit manum Machaon
Extremam: et Podalyrius disertus
Hinc absiste miser caluminari
Quos Phoebus decorat virente tymbra:
Aut librii facias venustiore
Cui non vllus adhuc sub orbe Phoebus
Par visus foret .aut omaso olente
Opule fetidulum miser labellum
Aut preclara opera eruditorum
Atq; affecta manu politiori
Lingua infecta lue r malo veneno
Jam nunc carpere desine atq; cessa:
Doctor Pierie tibi choree
Ne aures stultiloqui Mide reponat:
Aut te pestiferis necet sagittis
Paucis ergo vale decus malorum
Osorumq; parens: tui memento

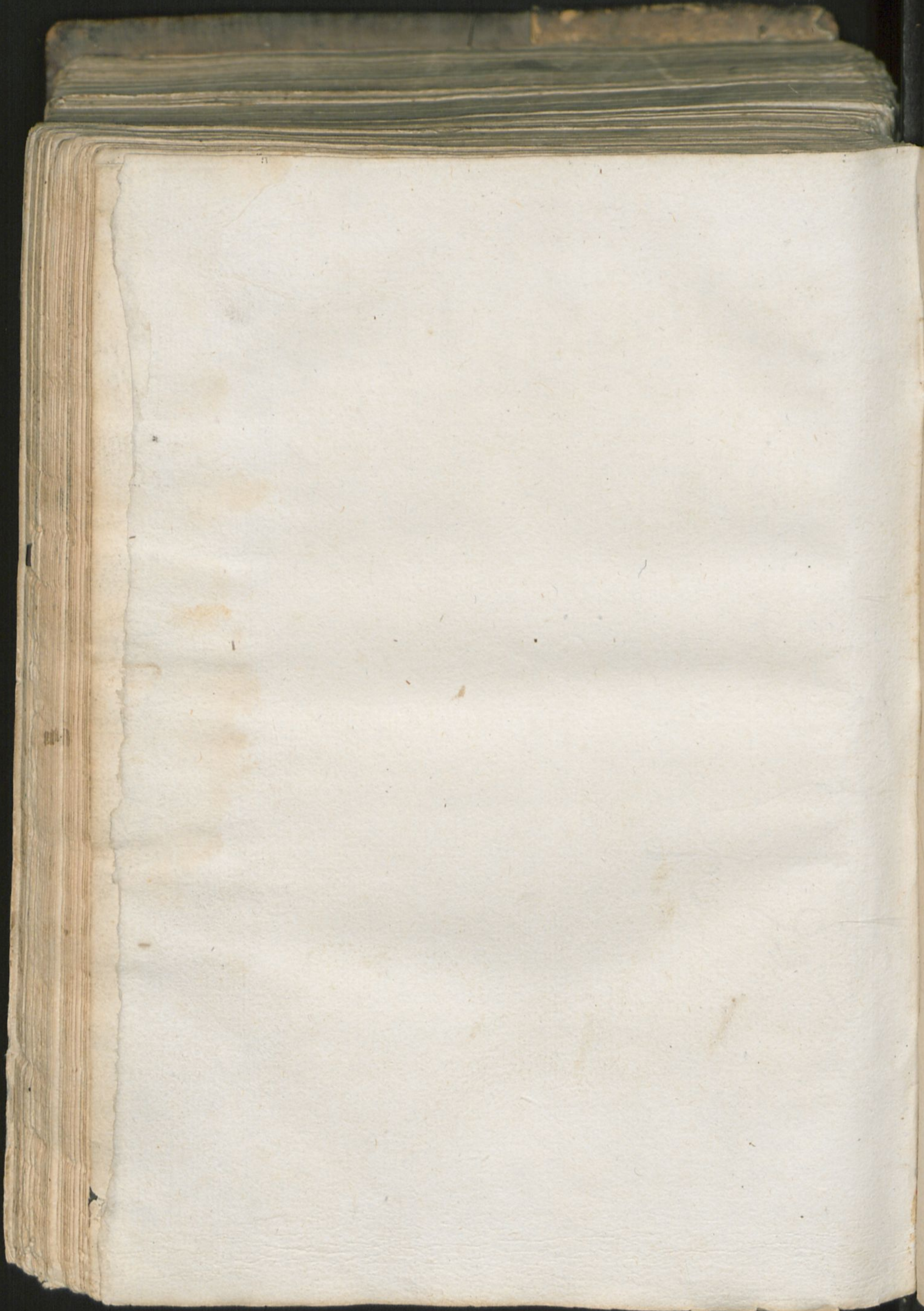
Impressum Liptzk per Melchiarum Lottherum
Anno dñi Millesimo quingentesimo
decimosexto.

Handwritten text at the top of the page, likely a title or header, which is mostly illegible due to fading and bleed-through.

Main body of handwritten text in a medieval script, arranged in several columns. The text is extremely faded and difficult to decipher, but appears to be a formal document or record.

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or a concluding note, also largely illegible.

1533 77

AB 1533 77

ULB Halle

3

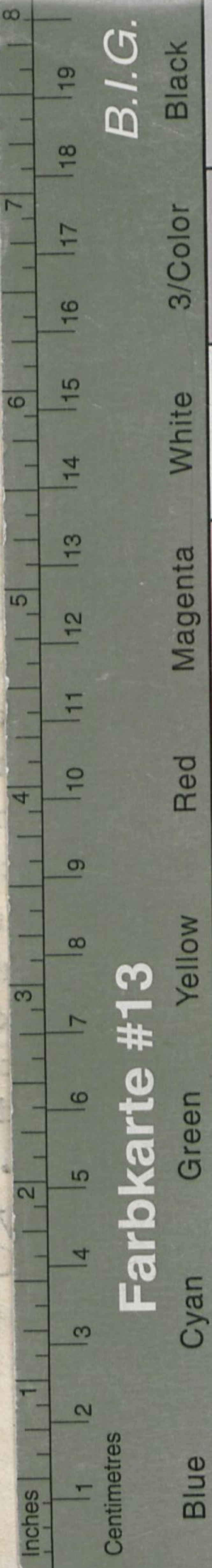
002 403 617

56

B.I.G.

Farbkarte #13

38 21.

14

Hieronimi Cingu-

larij Aurimontani tersissima latini eloquij Synonymorū collectanea: non mō epistolas: verū etiam carmina cudere volentib⁹ opus pido idonea: ex multitudine et quidē luculētissimis cū Oratorū tū Poetarū scriptis studiosa recognitione veluti qdā p gymnasimata eruta: ynaculoq; suo vt iuētū sint faciliora accōmodata: ac denuo fm alphabeti seriem deprōpta atq; concinnata.

Annexus est Tractatulus utilissimus Devocum proprietatibus seu terminorum differentijs.

Buolfus Cyclopius Licenus artiū et philosophie doctor ad Lectorem.

Qui proferre cupit varijs rem vocibus vnam
Et sub diuersis: significare: notis.
Huc properet iuuenis functusq; etate virili
Quem linguam Latio: flectere: more iuuat.
Huc volet instar apum: legat hic dulcissima mella.
Hec casia dulci: rura: thymoq; fragrant
Hic sunt fasciculi vario de flore coacti:
Quos sub Auentino: prata tulere: iugo
Quemlibet hec adeo reddent polyonyma promptum
Et Lugdunenses: non trepidaret: aquas
Que facundus habet Rhetor: celebrisq; poeta:
Hic simul in paruo sunt glomerata libro

